

LIIKLUSÕPETUSE TÖÖLEHED ESIMESELE KOOLIASTMELE

Hea õpetaja!

Üks läbivaid teemasid I kooliastmes on turvalisus ning selle raames on liikluskasvatus turvalisusõppe osa. Liikluskasvatuse eesmärk on saavutada õpilaste võimalikult riskivaba käitumine ning liikluses toimetulek ka hilisemas elus. Õpetust kavandades on tähtis arvestada kohalikku liikluskeskkonda ja lapse arengutaset.

Esimese, teise ja kolmanda klassi laps tunneb end liikluses kindlana ainult täiskasvanu kõrval, sellest tulenevalt on õpetaja ja vanema ülesanne õpetada last kartusest üle saama ning tundma ennast ohutult eelkäige tuttavas kooli- ja koduümbruses.

Tavaliselt kaob hirm liikuvate sõidukite ja tänaval liiklemise ees alles 10-aastastel lastel. Ühtlasi tekib huvi aktiivselt liikluses osaleda (sõita ühissõidukitega, iseseisvalt tänaval liikuda, rulluisutada, sõita jalgrattaga) ning see nõuab õpetajalt liikluskasvatusalase töö kavandamist, st. tööplaani koostamist. Iga õpetaja peab tööplaani koostamisel lähtuma lapse vanusest, tema rollist liikluses ja kooli- ning koduümbruse liikluskeskkonnast.

Käesolev töölehtede kogumik on abimaterjal läbiva teema "Turvalisus — liikluskasvatuse osa" läbiviimiseks põhikooli esimeses astmes. Kui esimeses klassis on kasutusel olnud "Liiklusaabits", siis töölehtedega saab töötada teises ja ka kolmandas klassis.

Liikluskasvatuse teemad on valitud põhikooli I astet läbiva turvalisusõppe eesmäärke silmas pidades, sisaldades kokku 10 erineva teema käsitlust. Teemad on nummerdatud 1–10-ni, iga teema kohta on erinev arv töölehti, mis on ka vastavalt nummerdatud. Kogumikku kuulub 2 liiklusmärkide ja 2 kujundite löikelehte ning 36 töölehte õpilase jaoks. Õpetajat abistavad ülesannete õiged vastused 6 lehel. Iga õpetaja võib ka ise koostada erinevaid töölehti ja lisada need kausta.

Väga oluline on, et liiklusalase õpetusega tegeletak järjepidevalt õppeaasta jooksul. Erinevate ülesannete lahendamine nõuab õpilaselt nii mõtte kui ka käelist tegevust.

Liiklusalase õpetusega saab tegeleda erinevates ainetundides: eesti keele, matemaatika, loodusõpetuse, kunstõpetuse, kehalise kasvatuses jm tundides.

Kogumikus on ülesanne tähistatud märgiga. Täidetud ülesandes lase lapsel märk ära värvida. Ära anna lahendada kõiki ülesandeid korraga! Mõne ülesande võib laps lahendada ka kodus, paludes vanemate kaasabi. Kõiki ülesandeid tuleb kontrollida ning anda hinnang tehtud tööle. Abistage ja suunake last, silmas pidades ohutut käitumist liikluses.

Lisaks töölehtedele tuleb teha õppekäike realsesse liikluskeskkonda ja korrata tunnis õpitut. Samuti on suureks abiks erinevad videofilmid, liiklusteemalised saated televisioonis, raadios, koosöö politsei ning maakonna või kohaliku omavalitsuse liiklusohutuse spetsalistidega.

Oleme teile tänulikud, kui te avaldate arvamust ja teete ettepanekuid. Neid arvestatakse abimaterjali täiendamisel ja teiste õppematerjalide koostamisel (liikluskasvatus@mnt.ee).

Täname Tallinna ja Rapla maakonna õpetajaid, kelle huvitavaid ideid oleme kasutanud töölehtede koostamisel.

Edu õpetamisel ja ohutut liiklemist soovides

koostajad
Urve Sellenberg
Raul Rom

kunstnik
Katri Smitt

kujundaja
Küllli Tammes

Uuendatud 2016

 INSPIRATSIOONI-
PESA

retsenseerijad

Anu Harjo

sihtasutus Tallinna Lastehaigla, laste psühholoog, TPÜ õppejõud, magistrant

Mare Arna

Tallinna Politseiprefektuuri liiklusjärelvalve osakonna politsei vaneminspektor

Eve - Mai Valdna

Maanteeameti ennetustöö osakonna ekspert

1. Koolitee

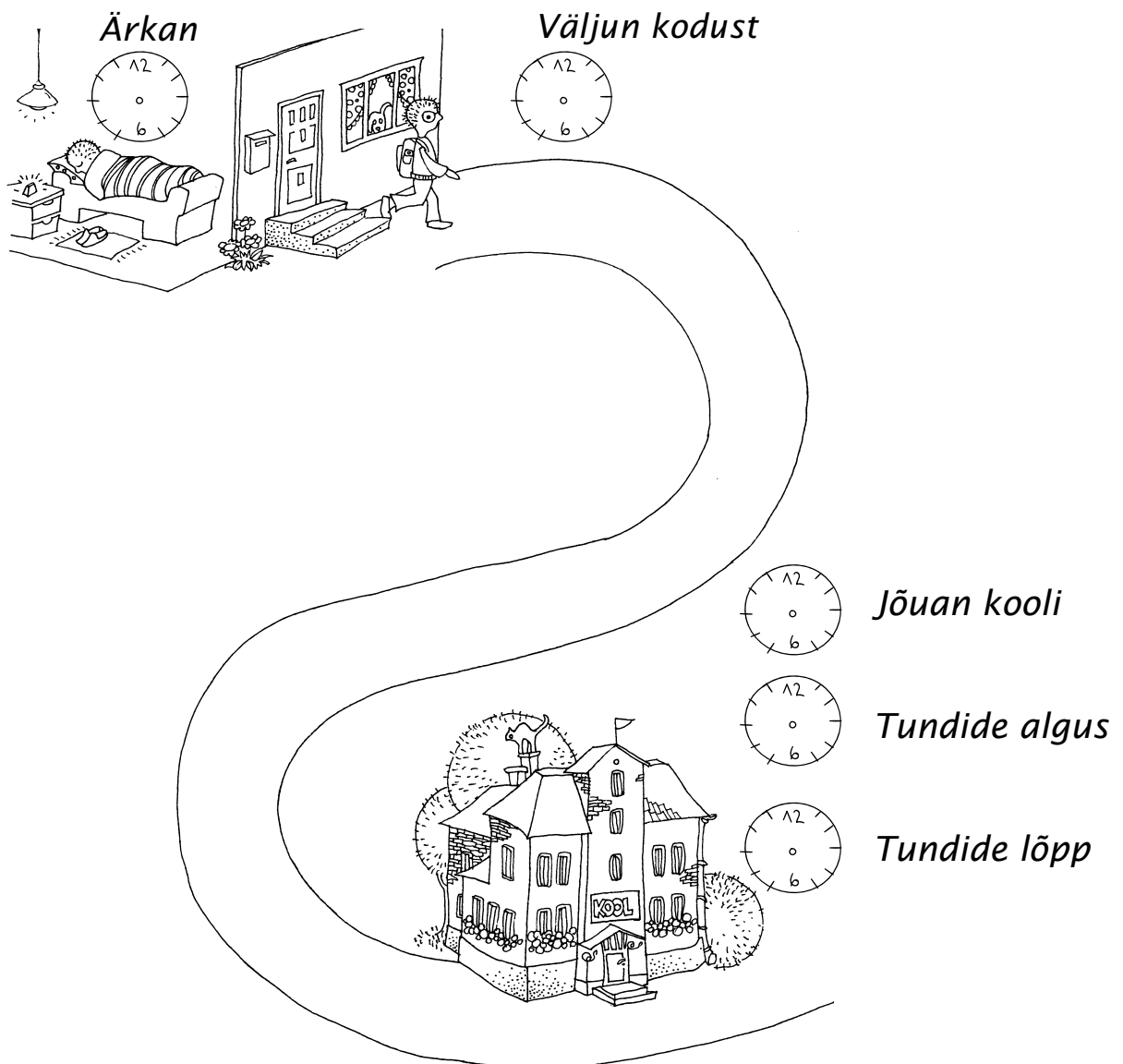
Selleks, et õigeks ajaks kooli jõuda, pean teadma, kui palju kulub mul aega, et läbida tee kodust kooli. Teekond olgu pigem natukene pikem ja turvalisem, kui otsene, mis võib olla ohtlik.

Joonista kellale osutid: mis kell tõused üles, väljud kodust, jõuad kooli, algavad tunnid ja lõpevad tunnid.

Kirjuta joonele, kui palju aega kulub sul kooli jõudmiseks?

Jutusta, kuidas lähed kooli? (jalgsi, tõukerattaga, jalgrattaga, autoga, bussiga, trolliga, trammiga, rongiga).

Leia lõikelehelte vastavad kujundid ja kleebi koolitee pildile.

Leia lõikelehelst peatust tähistav liiklusmärk ja kleebi kasti sisse.

Kirjuta peatusele nimi.

Mõista, mõista, mis see on?

Käib kõik maailma läbi,
aga seisab ühe koha peal? _____

Raudne kast ratastel,
silmad põlevad ja sarved peas? _____

Tee õige vastuse ette "linnuke"

- Väljun kodust viimasel minutil, sest jooksen kiiresti.
- Sõidutee ületan seal, kus on jalakäijate tunnel, valgusfoor või ülekäigurada.
- Enne sõiduteele astumist vaatan hoolega, et autosid ei tule.
- Maanteel käin parempoolsel teepeenral.
- Maanteel, kus ülekäiguradasid ei ole, teed ületada ei tohigi.
- Sõiduteel võin rulluiskudega sõita.
- Teel, kus puudub kõnnitee, käin alati vasakpoolsel teepeenral.
- Jalakäija käib jalgsi ja tema jaoks on kõnnitee ja maanteel teepeenar.
- Sõitja olen ma siis, kui ma sõidan bussis, trammis või oma isa ja ema autos.
- Liiklejad on kõik inimesed – nii jalakäijad, sõidukijuhid kui sõitjad.
- Bussist väljudes ületan sõidutee bussi tagant.
- Bussist väljudes ületan sõidutee bussi eest.
- Bussist väljudes ületan sõidutee siis, kui buss on ära sõitnud ja autosid ei tule.

Õiged lauseid oli _____

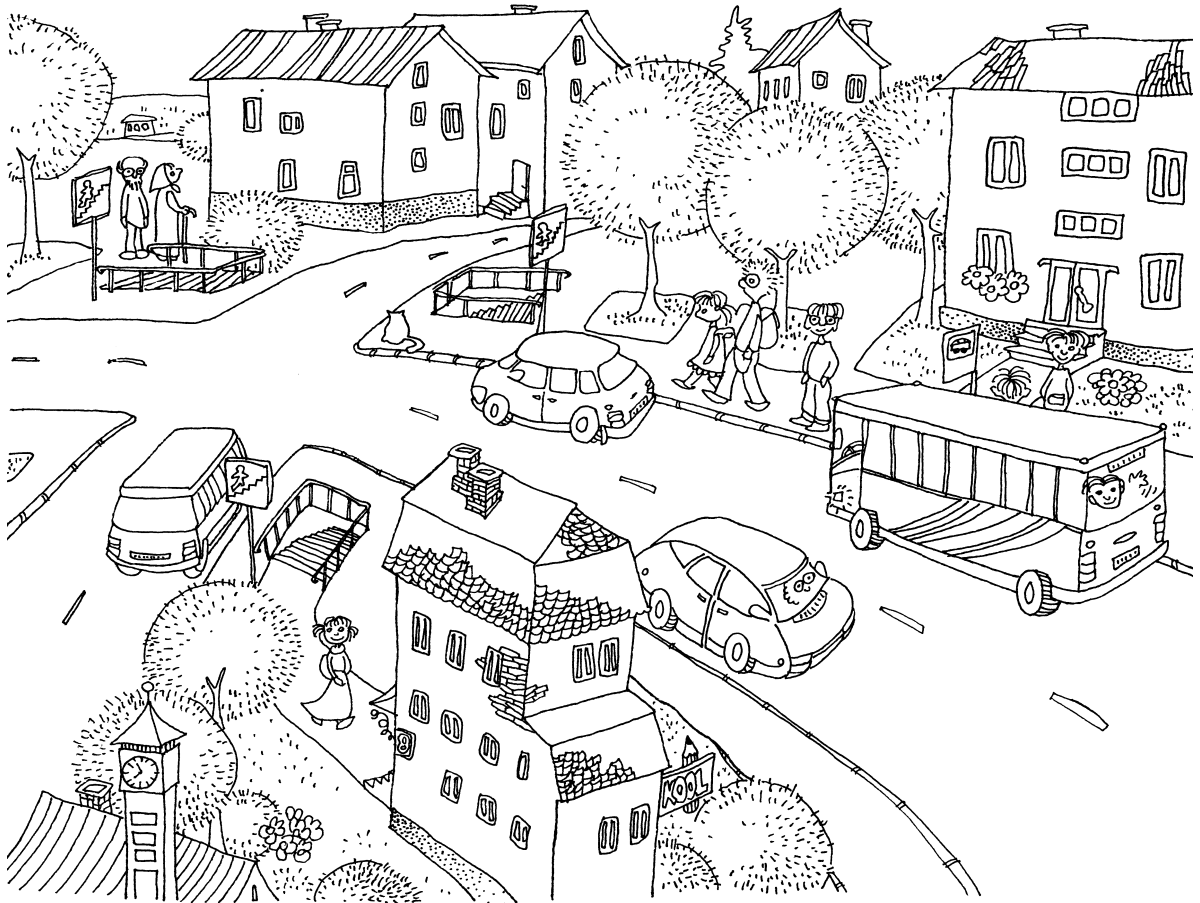
Valesid lauseid oli _____

2. Sõidutee ületamine

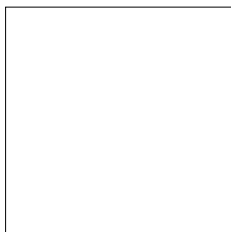
Sõidutee on koht, kus sõidavad sõidukid. Jalakäija jaoks on kõnnitee. Kõnnitee paikneb tavaliselt mõlemal pool sõiduteed. Kõige ohutum on sõiduteed ületada seal, kus on jalakäijate tunnel, valgusfoor või ülekäigurada.

Värvi pildil jalakäijad roheliseks ja sõidukid punaseks.

Leia lõikelehelts kaks jalakäija tunnelit tähistavat liiklusmärki ja kleebi kasti sisse.

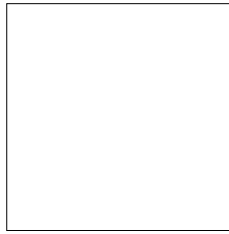
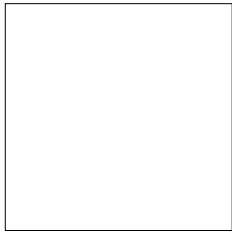
Värvi liiklusmärgid.

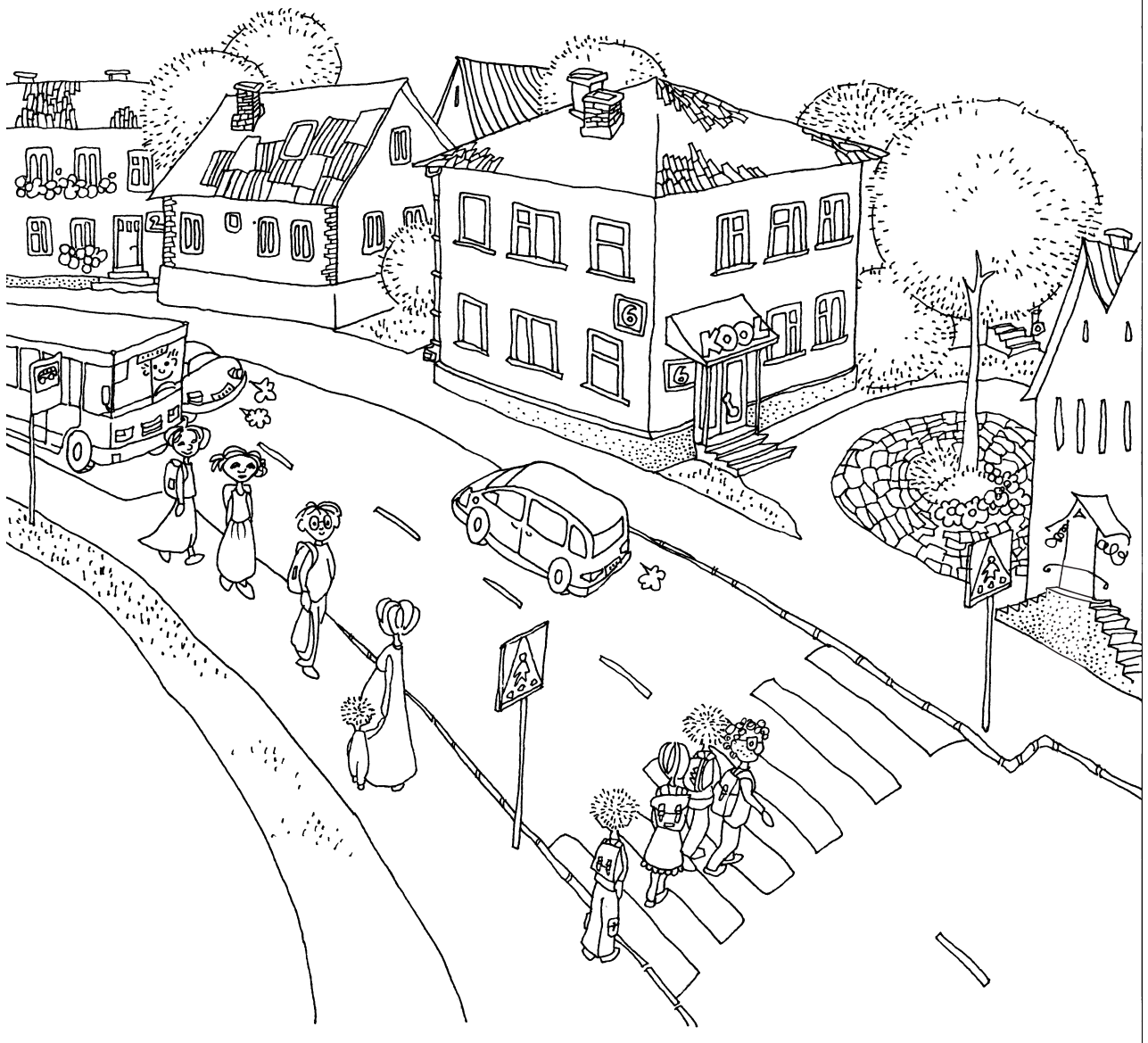
Tõmba pildil roheline ring ümber sellele kohale, kus jalakäija saab kõige ohutumalt ületada sõidutee.

Leia lõikelehelts kaks liiklusmärki, mis tähistavad kohta, kus tohib ületada sõidutee. Kleebi märgid kasti sisse. Värv.

Koolilapsed väljusid bussist. Tähistage rohelistega õige suund koolimajja minekuks ning põhjenda valikut.

Värvi pildil buss kollaseks ja autod punaseks.

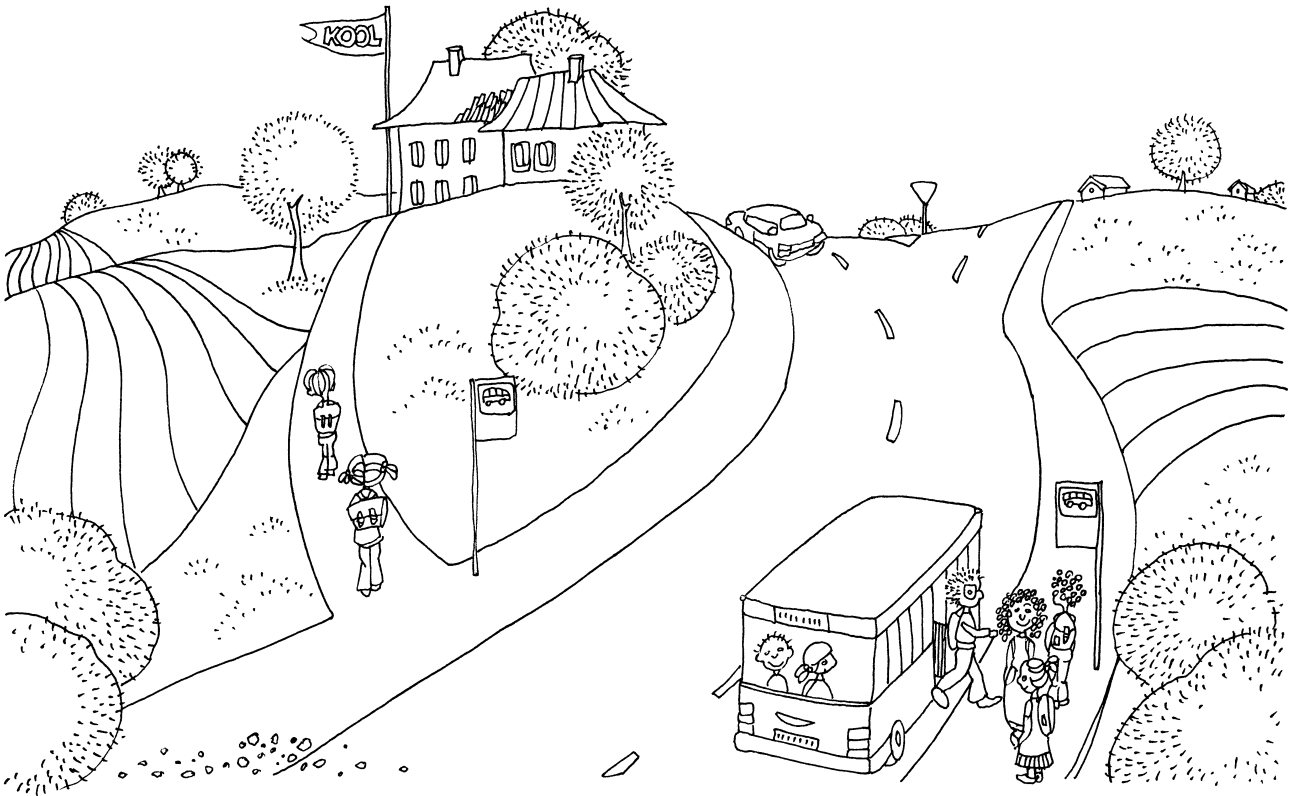
Jutusta kuidas lapsed ületavad sõidutee.

Värvi pildil buss kollaseks ja koolimaja punaseks.

Jutusta, kuidas lapsed kõige ohutumalt kooli jõuavad.

Kirjuta lünkadesse sobivad sõnad: ära sõitnud, vasakule, paremale, kiirustamata, peatun, paremale, sõidutee.

Bussist väljudes ootan, kuni buss on ..... Enne sõiduteele astumist ..... ja vaatan esmalt ..... ning seejärel kindlasti ka ..... Kui sõidukeid lähememas pole, ületan ..... sõidutee esimese poole ja tee keskel vaatan .....

Ootan, kuni auto on möödunud ja ..... on vaba. Seejärel ületan tee.

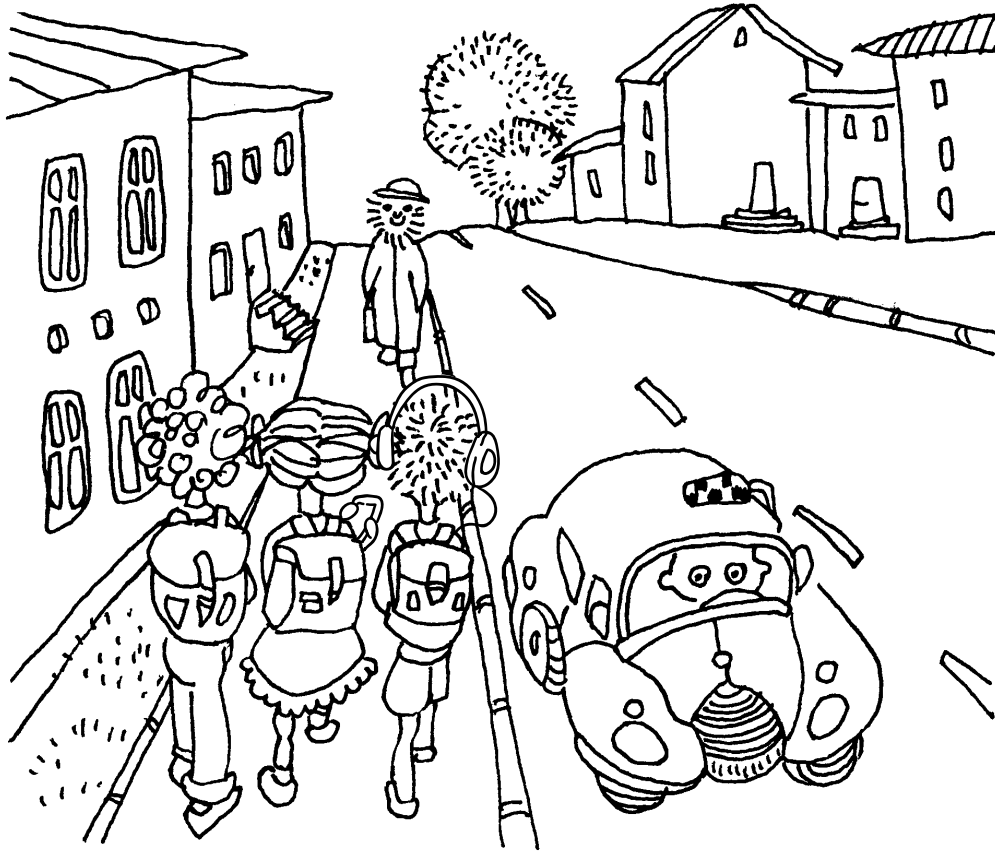
Tõmba ring ümber jalakäijatele, kes käituvad valesti!
Selgita, kuidas oleks õige!

Jutusta, milliseid ohtlikke olukordi märkad ja tõmba ohuolukordadele ring ümber.

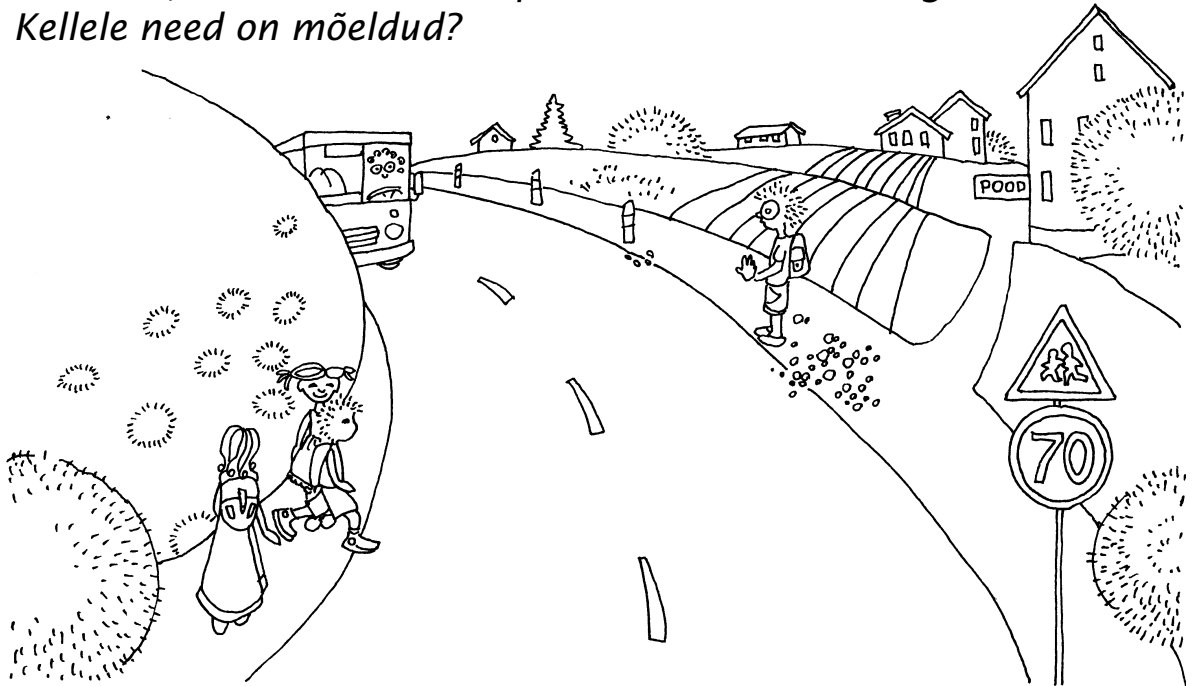
Tõmba ring ümber sinna, kus märkad ohtu.

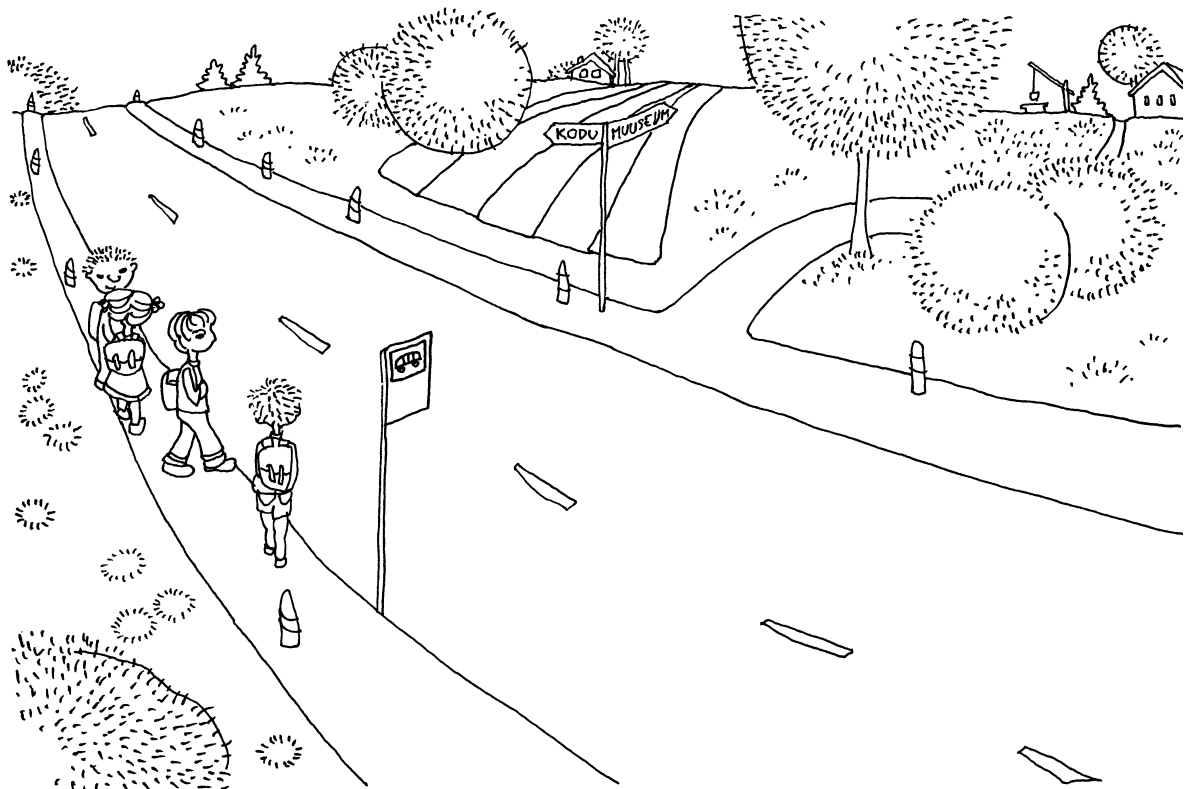
Jutusta, kuidas ohutult ületada sõidutee, kui läheduses ei ole ülekäiguradasid.

Kas tead, mida tähendavad pildil olevad liiklusmärgid? Kellele need on mõeldud?

Leia lõikelehel kolm sõidukit ja kleebi teele. Jutusta kuidas lapsed saavad ohutult ületada sõidutee.

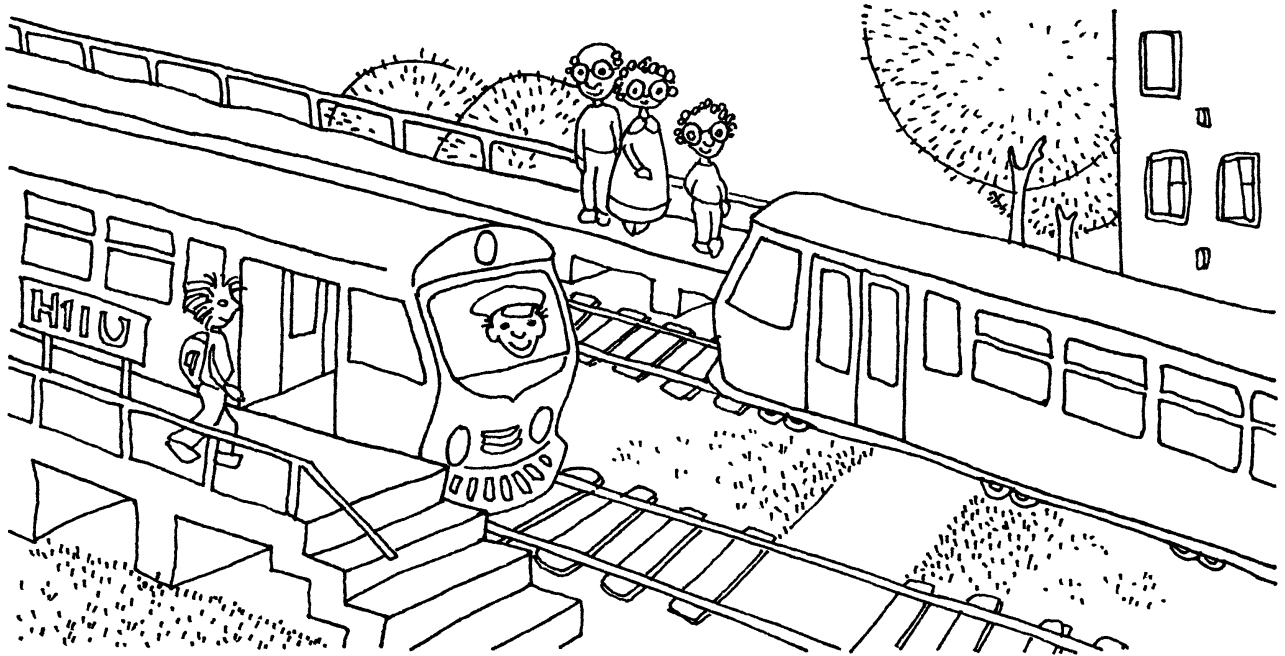
Värvi rongid.

Jutusta, kus on ohutu rongi oodata.

Jutusta, kuidas on kõige ohutum ületada raudtee.

Värvi tramm kollaseks ja auto punaseks.

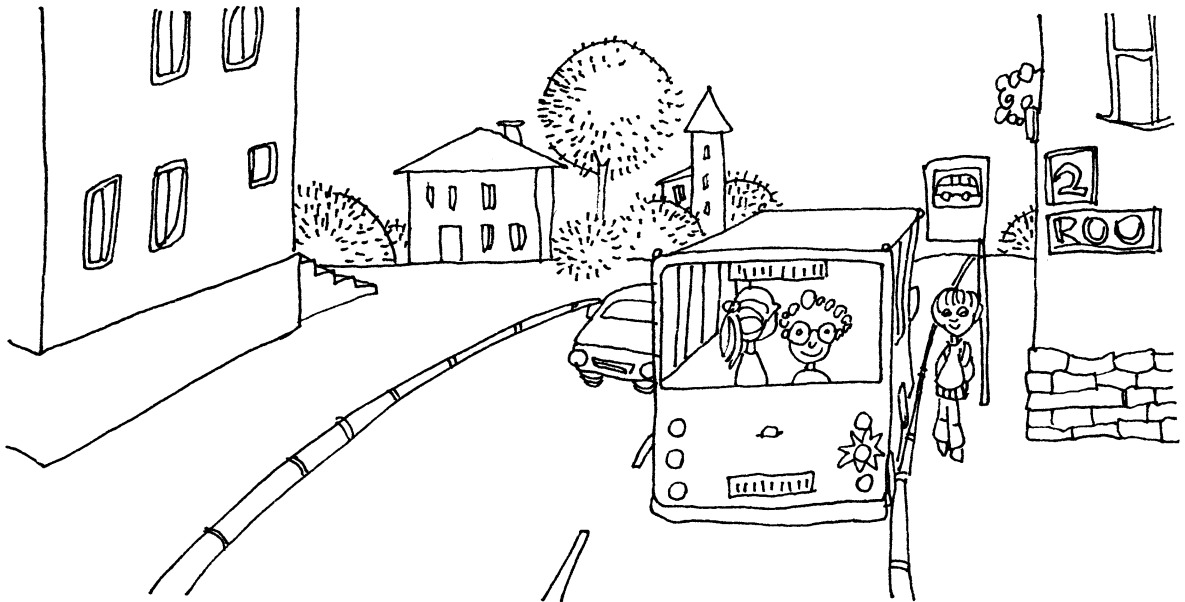

Tõmba roheline ring ümber neile, kes käituvad õigesti ja punane ring ümber neile, kes käituvad valesti. Põhjenda.

Värvi buss kollaseks ja auto siniseks.

Pane sõnad õigesse järjekorda ja kirjuta lause joonele. Õigest vastusest saad teada, kuidas pead käituma, et ohutult ületada sõidutee.

Bussist ja siis kui sõita lasen ära bussil väljudes autosid ei tule sõidutee ületan

Bussist

Eralda sõnad püstkriipsuga.

Rongiootanooteplatvormil. Raudteeületansiis, kui rongi tulemas ei ole. Raudteeleito himängida.

Kirjuta laused joonele.

Loe tekst. Jutusta kaaslasele, mis jäi meelde.

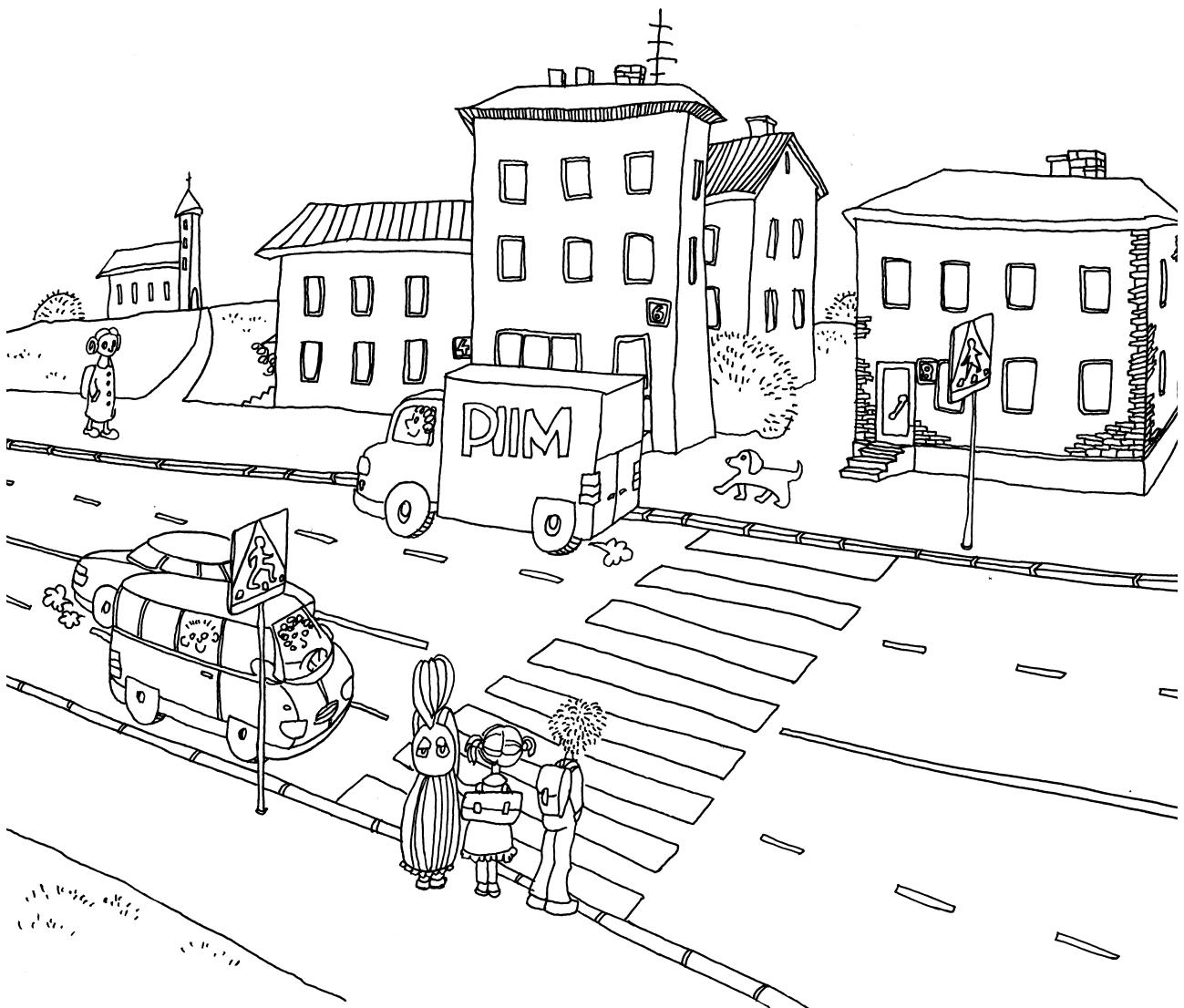
Kõige raskem on sõiduteed ületada siis, kui teel on kaks või rohkem sõidurada ja sõidutee keskel puudub ohutussaar. Kui ühes suunas on kaks sõidurada, siis enne ülekäigurajale astumist pean ma veenduma, et kõik vasaku käe suunast tulevad autod on peatunud. Võib juhtuda, et esimese peatunud auto varjust võib tulla veel teine auto, mille juht ei ole mind märganud. Tee keskele jõudes peatun ja veendun, et kõik paremalt poolt tulevad autod on seisma jäänud, alles siis ületan sõidutee.

Värvi pildil ülekäiguraja märgid.

Värvi see auto punaseks, mille juht ei näe jalakäijaid, sest jääb teise auto varju.

Mitu sõidurada näed pildil? _____

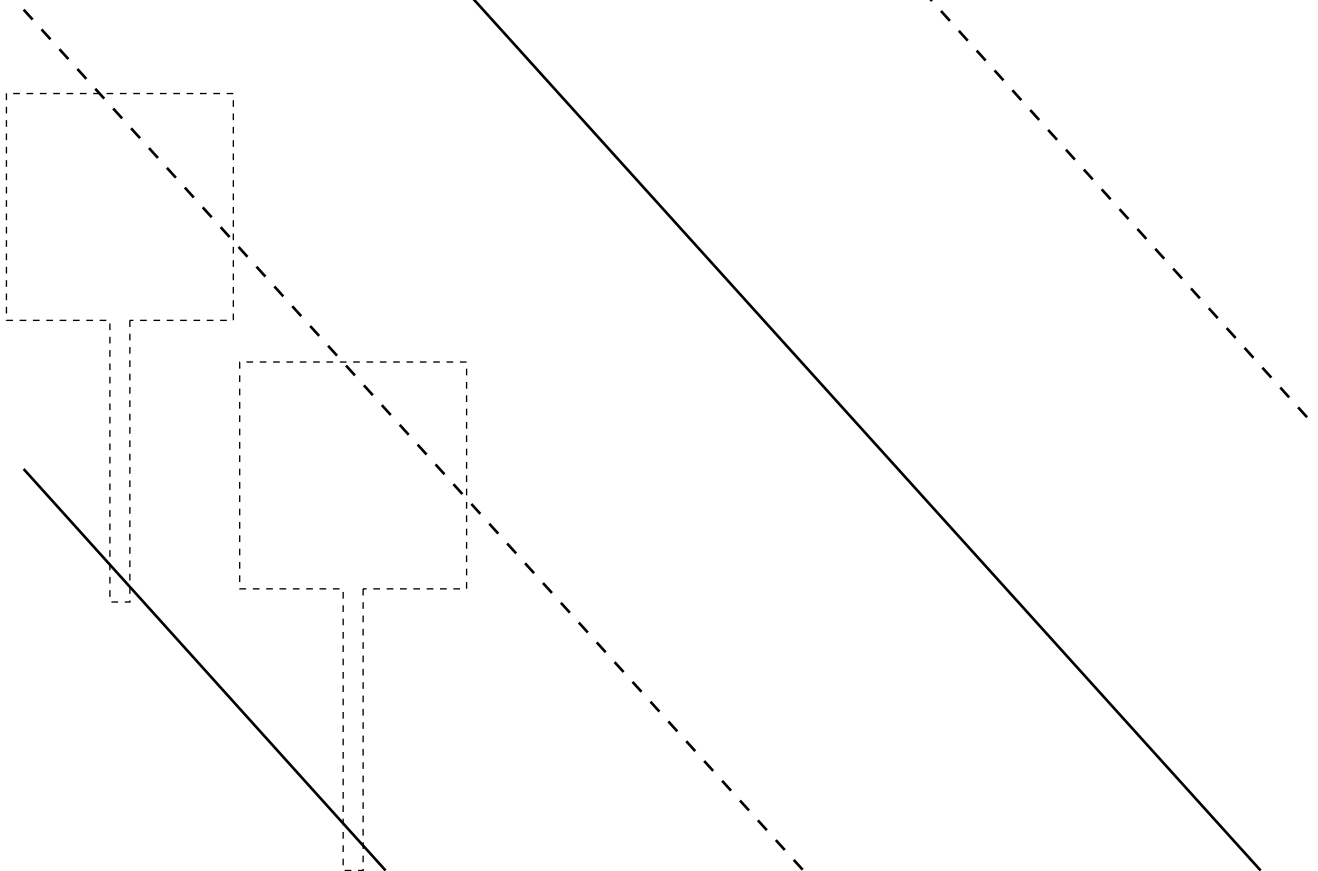
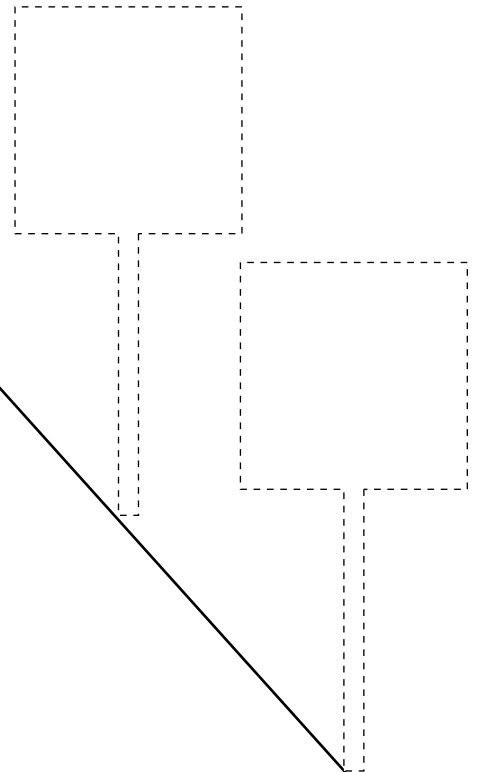
Joonista üle nelja sõidurea ülekäigurada.

Lõika lõikelehelt välja ülekäigu kohta tähistavad märgid ja kleebi need postide külge.

Joonista või kleebi sõiduteele sõidukid. Sõidukid saad lõikelehelt välja lõigata.

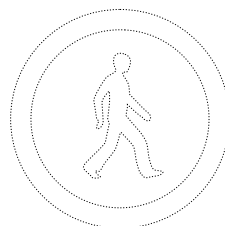
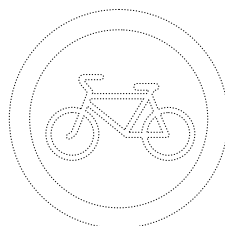
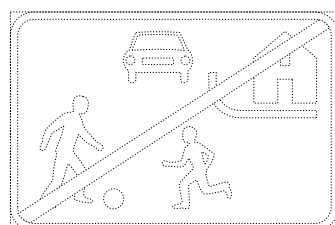
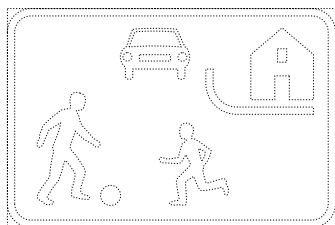
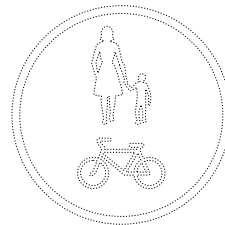
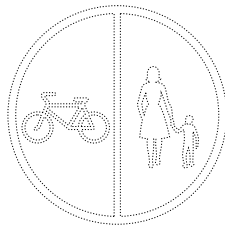
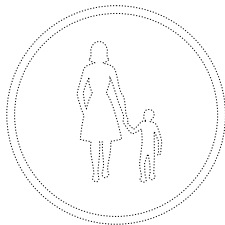
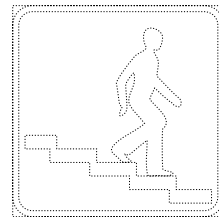
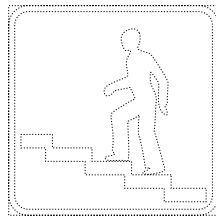
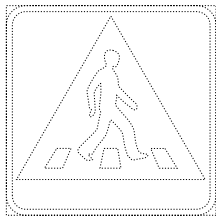

3. Liiklusmärgid

Selleks, et inimesed liikluses üksteist mõistaksid, on vaja liiklusmäärke, milledest kõik aru saavad. Liiklusmärgid abistavad liiklejaid juhendades, suunates, selgitades ja reguleerides erinevaid liiklusolukordi.

Värvi liiklusmärgid ja kirjuta nende nimed.

Jalgrattaga sõidu keeld, õueala, käigu keeld, ülekäigurada, õueala lõpp, käigusild, käigutunnel, jalgtee, jalgratta ja jalgtee.

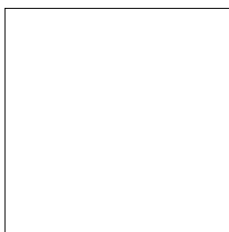
Jutusta, mida need märgid tähendavad.

Märgid on jaotatud rühmadesse. Igal märgirühmal on oma nimetus: hoiatusmärgid, eesõigusmärgid, keelu- ja mõjualamärgid, kohustusmärgid, osutusmärgid, juhatusmärgid ja lisateadetetahvlid

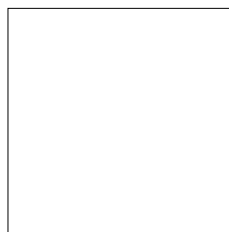
Leia lõikelehelts liiklusmärgid ja kleebi kasti sisse.

Hoiatusmärgid

Teetööd

Eesõigusmärgid

Peatu ja anna teed

Keelu- ja mõjualamärgid

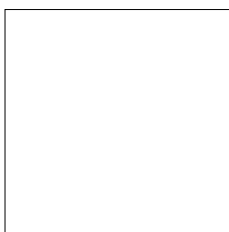

Käigu keeld

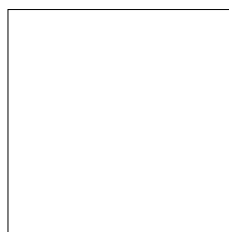

Jalgrattaga sõidu keeld

Kohustusmärgid

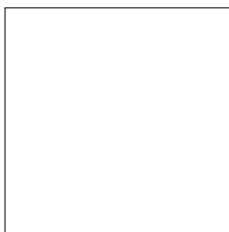

Jalgtee

Jalgratta- ja jalgtee

Osutusmärgid

Ülekäigurada

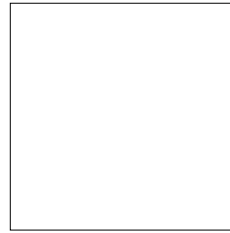
Õueala

Osutusmärgid

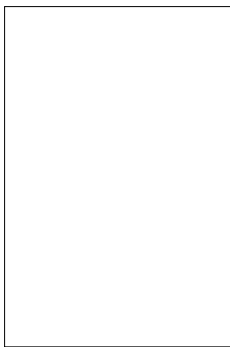

Õueala lõpp

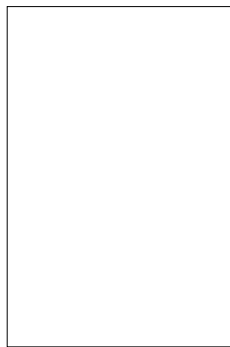

Käigusild

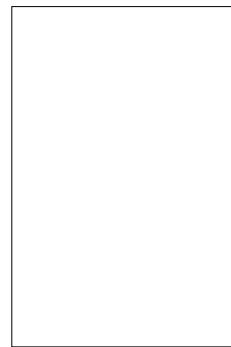
Teeninduskohamärgid

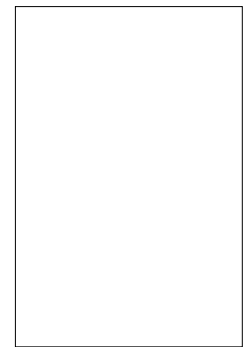
Esmaabi

Politsei

Trammipeatus

Bussipeatus

Juhatusmärgid

Pirita jõgi

Suunaviit

Värvi liiklusmärgid.

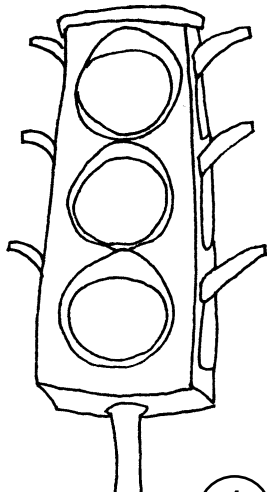
Tõmba ring ümber sellele liiklusmärgile, mida kõige rohkem märkad kooliteel.

4. Valgusfoorid

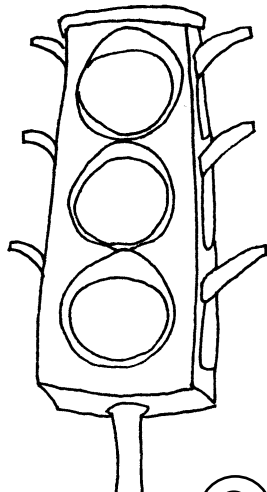
Valgusfoorid on jalakäijate ja sõidukite käskijad. Foor annab märku, millal võib minna üle sõidutee või edasi sõita ning millal peab peatuma. Kui foori tuledel on inimese kujutis, siis kehtivad need ainult jalakäijatele. Lisasektsioon on foori lisalatern, mille tuli on noolekujuline.

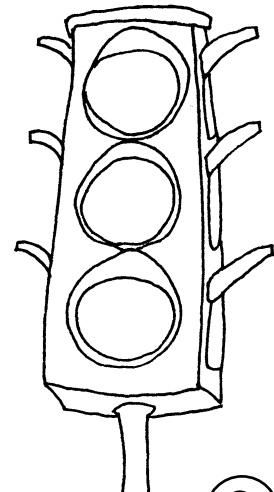
Värvi fooris tuled: 1 sõita ei tohi, 2 tähelepanu, 3 lubatud sõita, 4 jalakäija peab veel ootama, 5 jalakäija võib ületada sõidutee

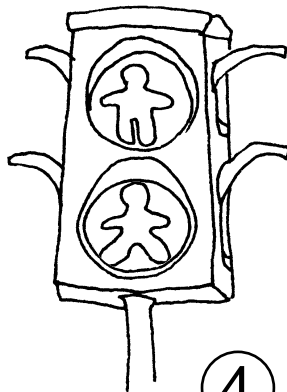
1

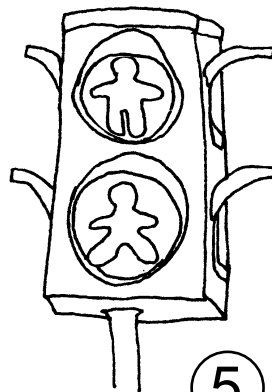
2

3

4

5

Vasta küsimustele.

Miks ei või kollase tulega alustada sõidutee ületamist?

---

*Missuguse tule ajal on jalakäijal lubatud ületada sõidutee?
Mida peab jälgima?*

Lõpeta laused.

Sõidutee tohin ületada alles siis, kui jalakäijatele põleb

valgusfooris _____

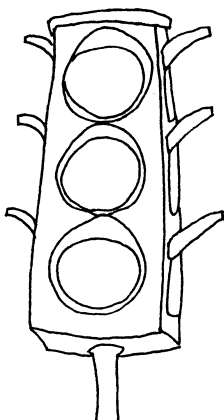
Punase ja kollase tulega sõiduteele astuda _____

Enne sõiduteele astumist veendun, et kõik _____

Värvi valgusfooris tuled ja kirjuta värvide tähendused.

Punane _____

_____

Kollane _____

_____

Roheline _____

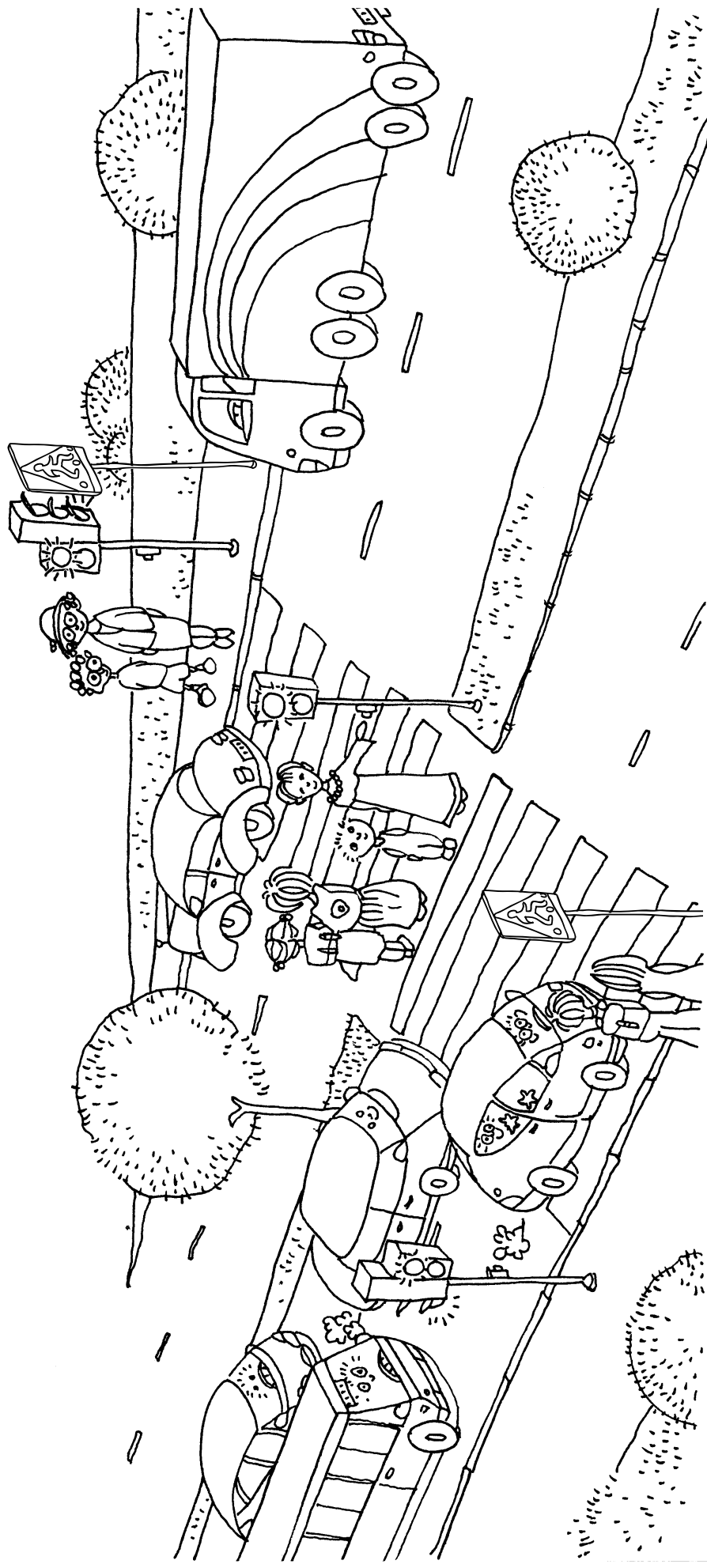
_____

Värvi joonisel autod punaseks.

Värvi fooris tuled nii, nagu need pildil näidatud olukorras põlevad.

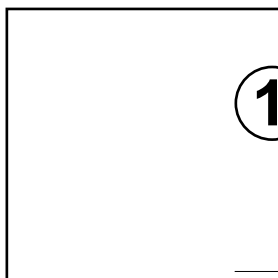
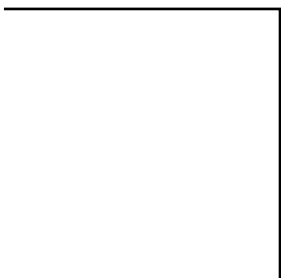
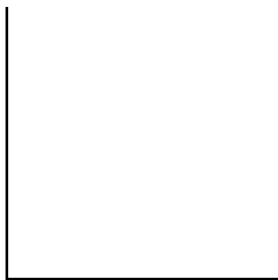
Jutusta, kuidas ületad sõidutee.

5. Ristmikud

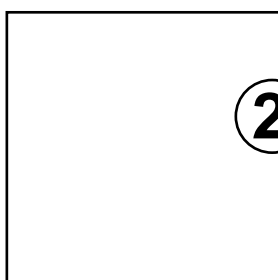
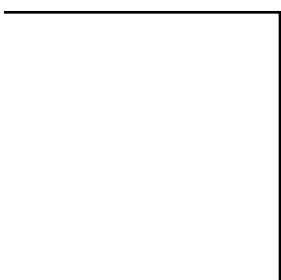
Kohti, kus teed või tänavad ristuvad, nimetatakse ristmikeks. Ristmik on reguleeritud, kui liikumise järjekorra määravad foorituled või reguleeriija märguanded. Muul juhul on ristmik reguleerimata. Ristmikule lähenevad jalakäijad mööda kõnniteed või teepeenart.

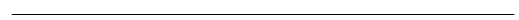
Kirjuta joonele, missugust ristmikku näed: T kujuline ristmik; ringristmik; neljahaaruline ristmik.

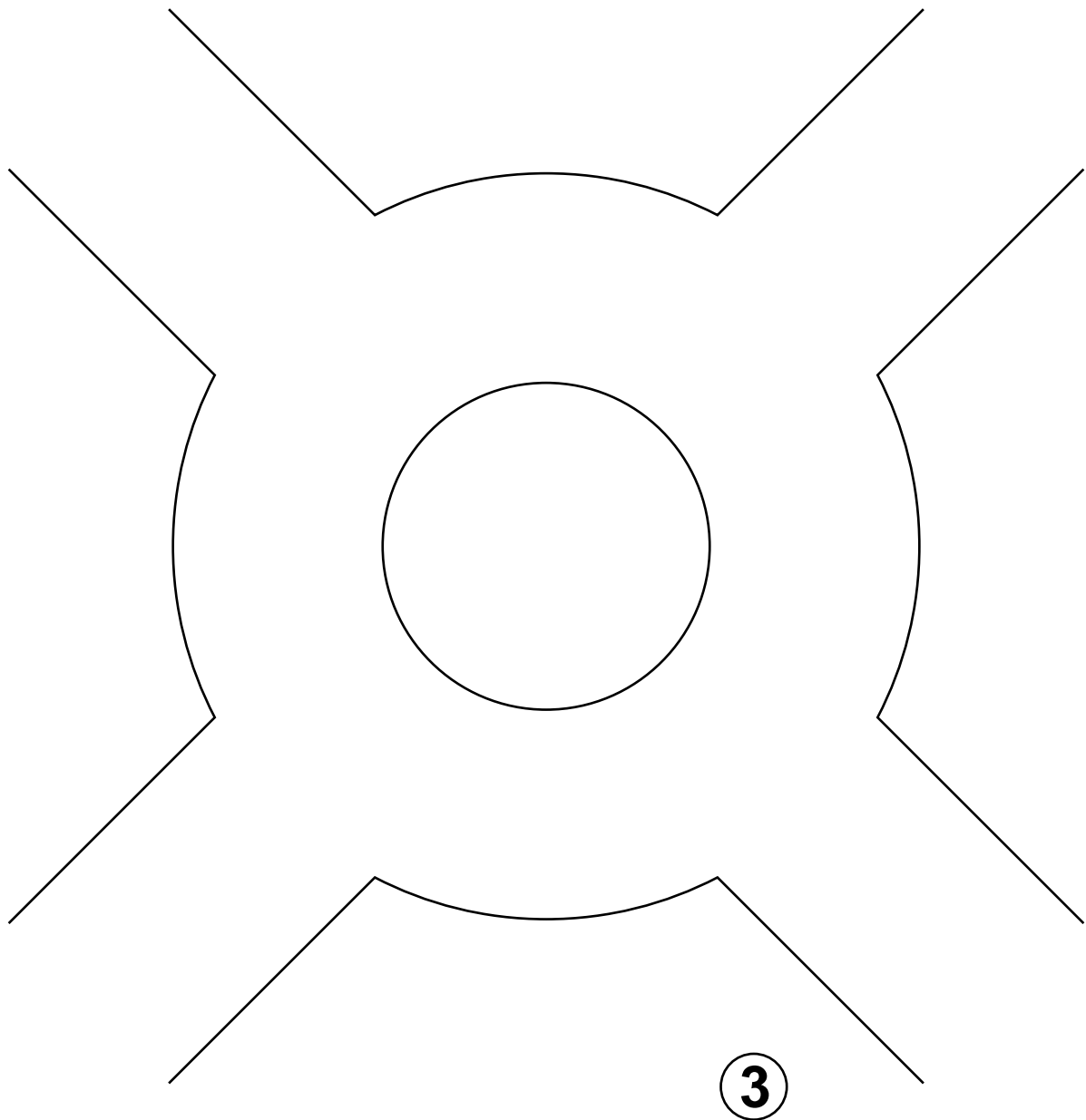

1

2

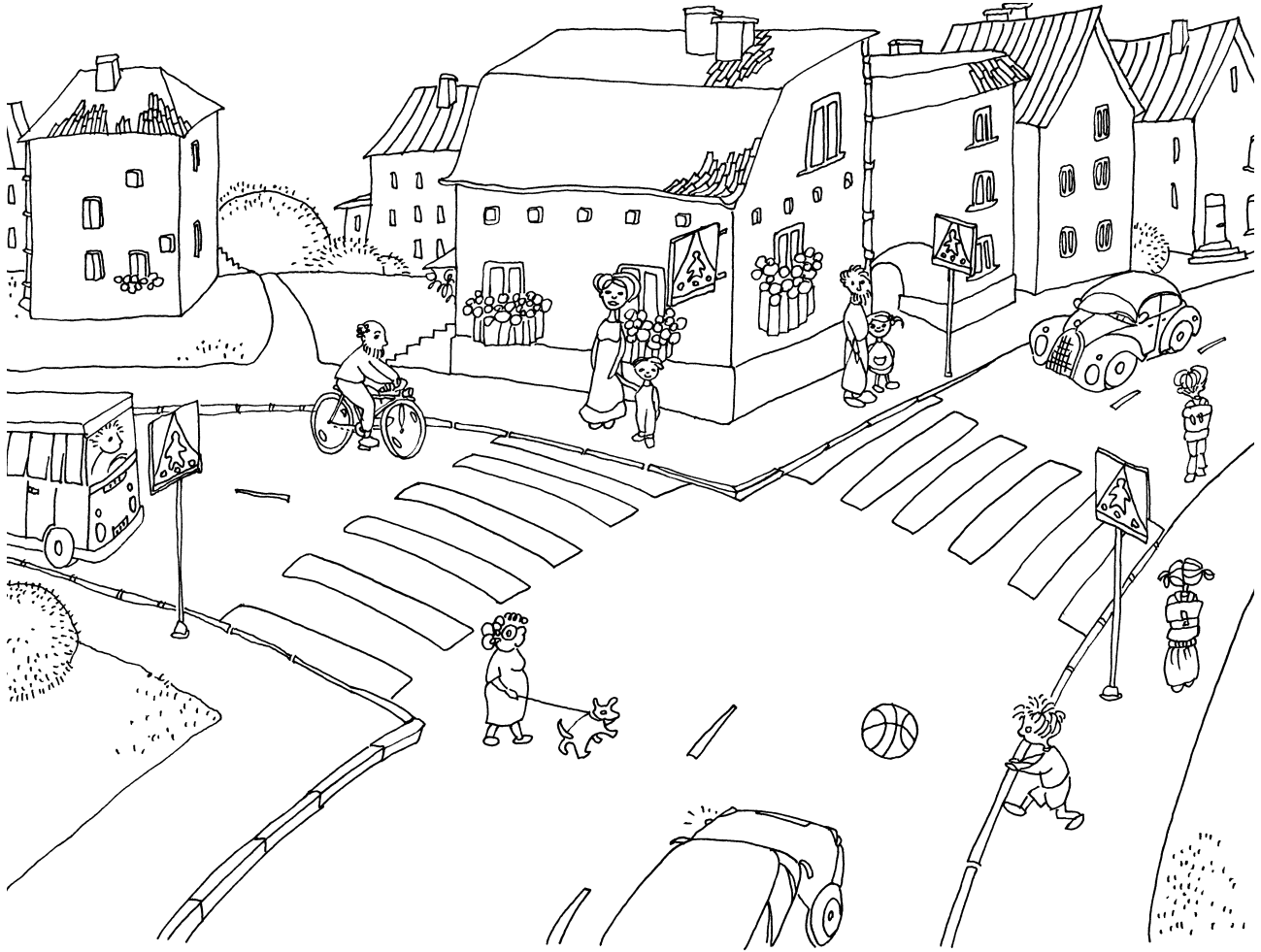
Joonista ristmikele sõidurajad.

Joonista neljahaarulisele ristmikule kõnniteed ja ülekäigurajad koos märkidega.

Tõmba ring ümber neile jalakäijatele, kes käituvad valesti.
Selgita, kuidas oleks õige!

Kas sa oled tänaval liigeldes märganud, milliseid vigu teevad
jalakäijad reguleerimata ristmikku ületades?
Kirjuta neli olulist reeglit, mida tuleb teeületusel kindlasti
järgida.

1.

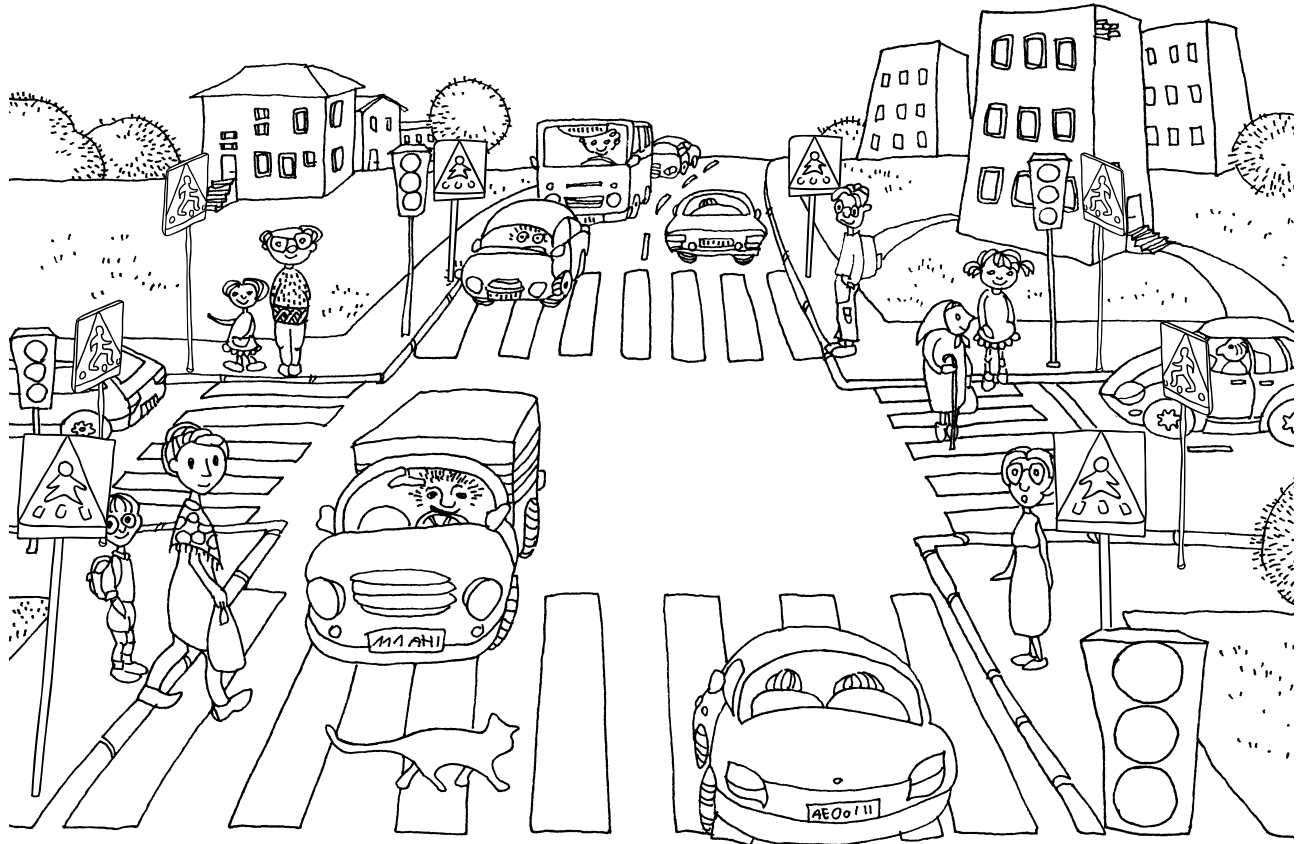

Värvi valgusfooris lubav tuli roheliseks.

Vaata liiklejaid pildil ja tõmba roheline ring ümber neile, kes liiklevad ohutult.

Tõmba joon alla õigele variandile.

Kui ristmikul reguleerib liiklust valgusfoor, siis on tegemist **reguleeritud / reguleerimata ristmikuga**.

Sõidutee ületan **rohelise / punase** tulega.

Kas sa oled märganud, milliseid vigu teevad jalakäijad, kui nad ületavad reguleeritud ristmikku? Millist kolme reeglit sa neile õpetaksid?

1.

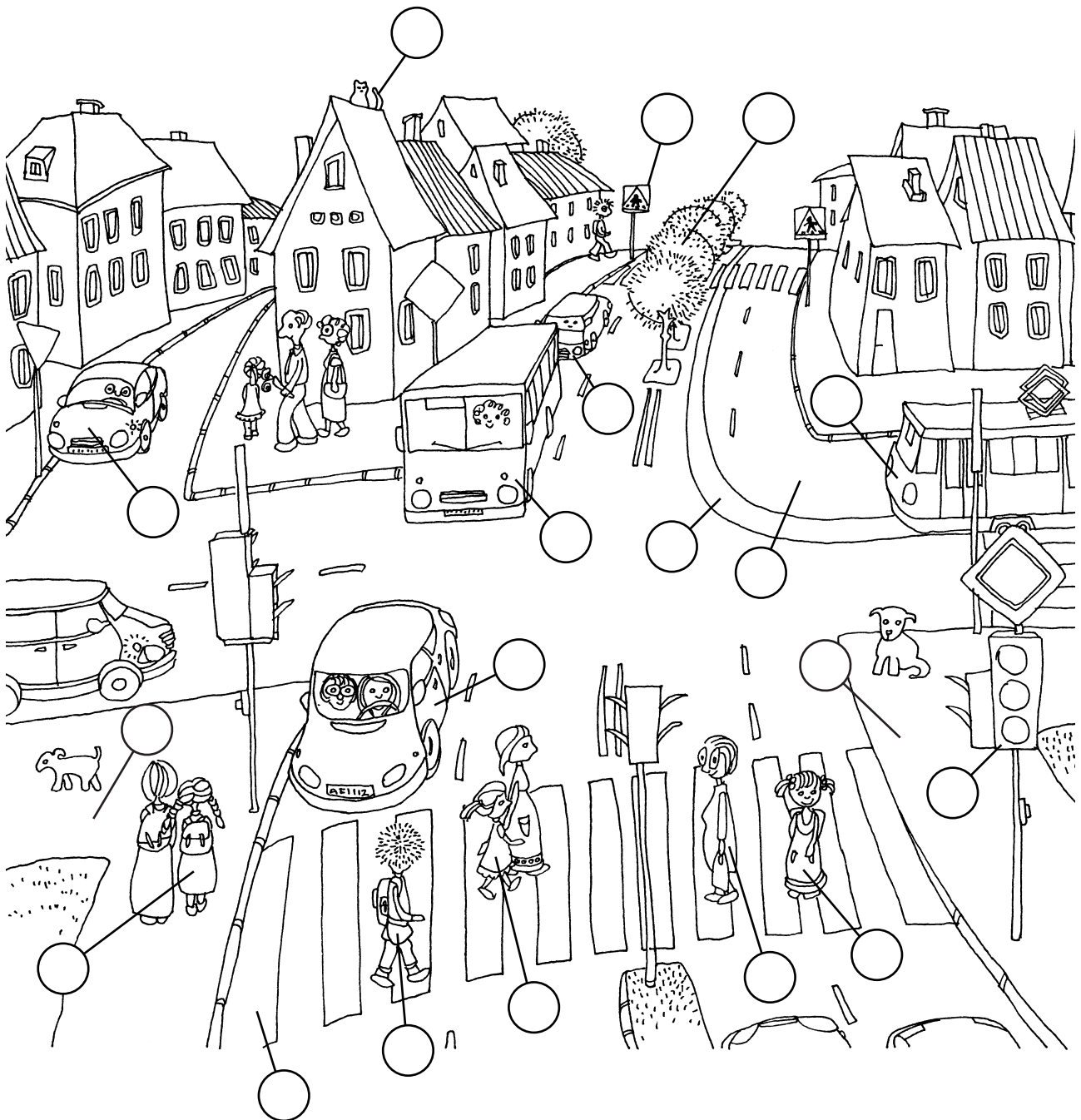

Kirjuta ringi sisse vastav number, mida näed pildil.
Numbrid võivad ka korduda.

1 buss	5 ülekäigurada	9 sõidutee
2 sõiduauto	6 valgusfoor	10 trammitee
3 kõnnitee	7 tramm	11 kass
4 jalakäija	8 puud	12 ülekäiguraja märk

6. Helkur

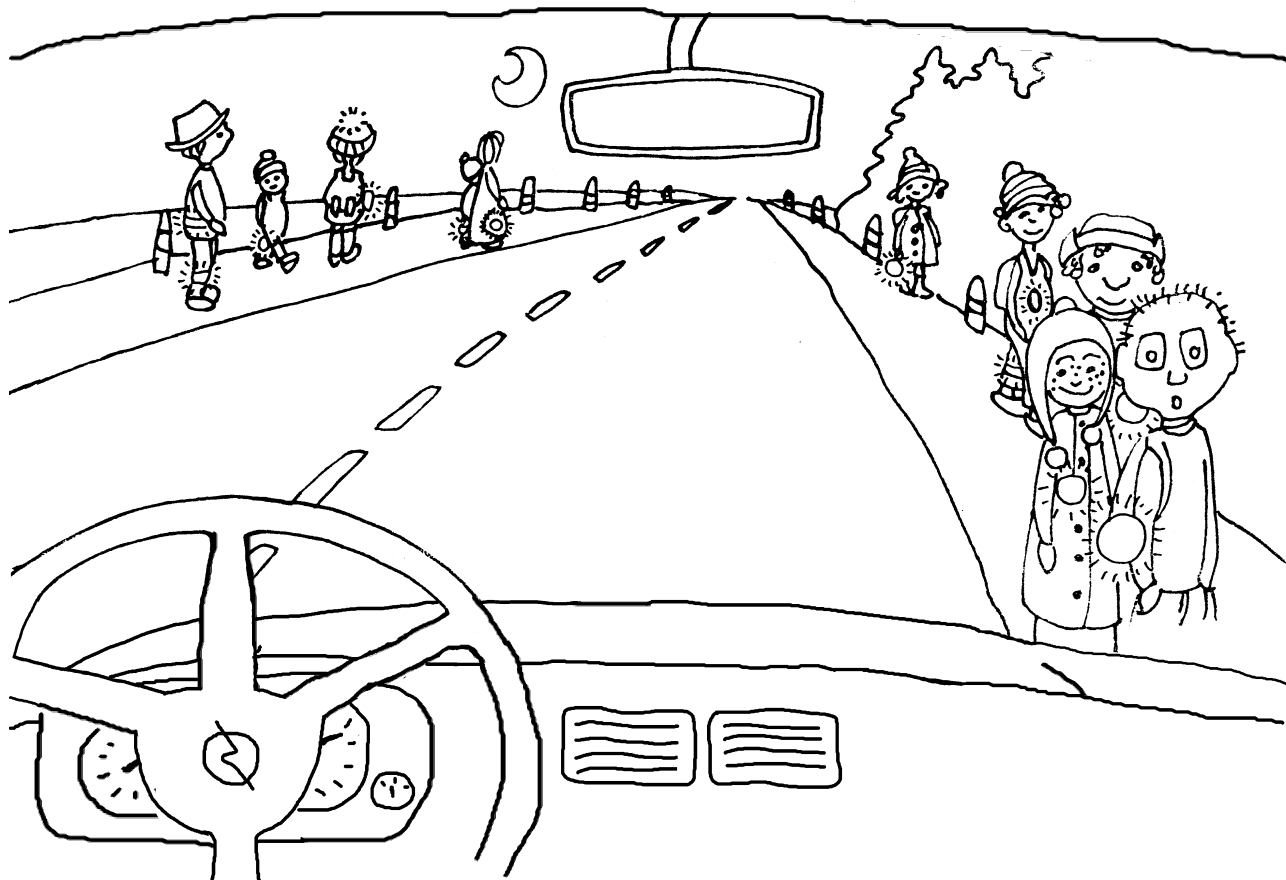
On oluline meeles pidada, et helkur särab pimedas siis, kui auto tuled sellele peale paistavad. Helkuri kinnitan jope külge, sõidutee poole nii, et see jope ääre alt välja paistab. Helkur võib rippuda nõõri otsas. Lisaks rippuvale helkurile on hea kinnitada lisahelkureid tossude, jope alumise ääre või pükste külge. Maanteel kõnnin vasakpoolsel teepeenral, näoga lähenevate autode poole.

Tee katse: selleks on sul vaja helkurit ja taskulampi. Palu kaaslasel hoida helkurit oma käes, kustuta ruumis valgus. Tõsta taskulap silmade kõrgusele ja suuna valguskiir helkurile. Helkur peegeldub valguse suunas tagasi ja sinu silm näeb, kuidas helkur pimeduses särab.

Leia pildil helkurid ja värvi need helekollaseks.

Joonista oma perekond ja helkurid, mida nad kannavad.

Kuhu sinu helkur on kinnitatud?

7. Liiklemine talvel

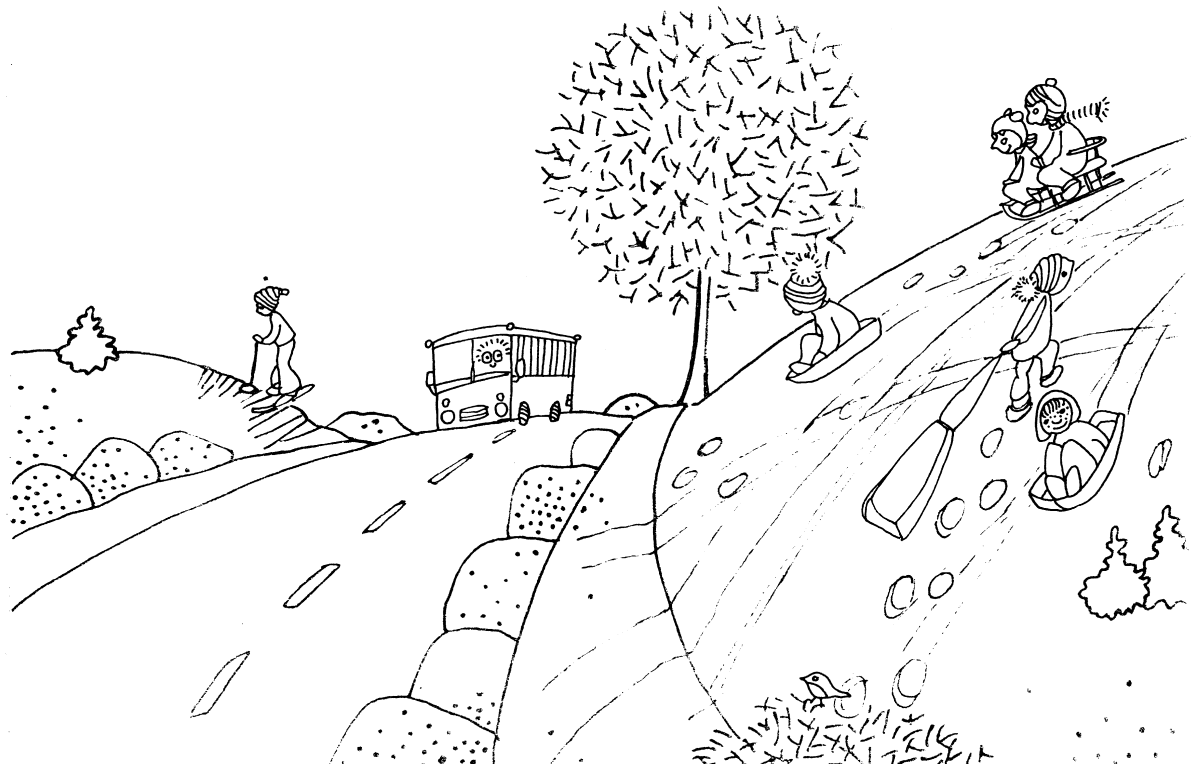
Talvel libedaga on autot raskem peatada kui suvisel teel. Samuti takistavad lumehanged autojuhil lapsi nägemast.

Kelgutan ja suusatan sõiduteest hästi kaugel, selleks ettenähtud kohtades.

Ettevaatlik olen ka bussi sisenedes ja sealt maha tulles, sest teed ja bussi astmelauad võivad olla libedad.

Joonista neile lastele ring ümber, kelle elu on ohus.

Kirjuta lauses sõnad õiges järjekorras.

teed on Talvel ja lumised libedad. vaja palju suvel kui maad Autol pikemat on peatumiseks. läheduses Sõidutee tohi ei suusatada kelgutada ja. tagant Lumehange on väga astuda sõiduteele ohtlik, sest nähtav ei ole autojuhile ma.

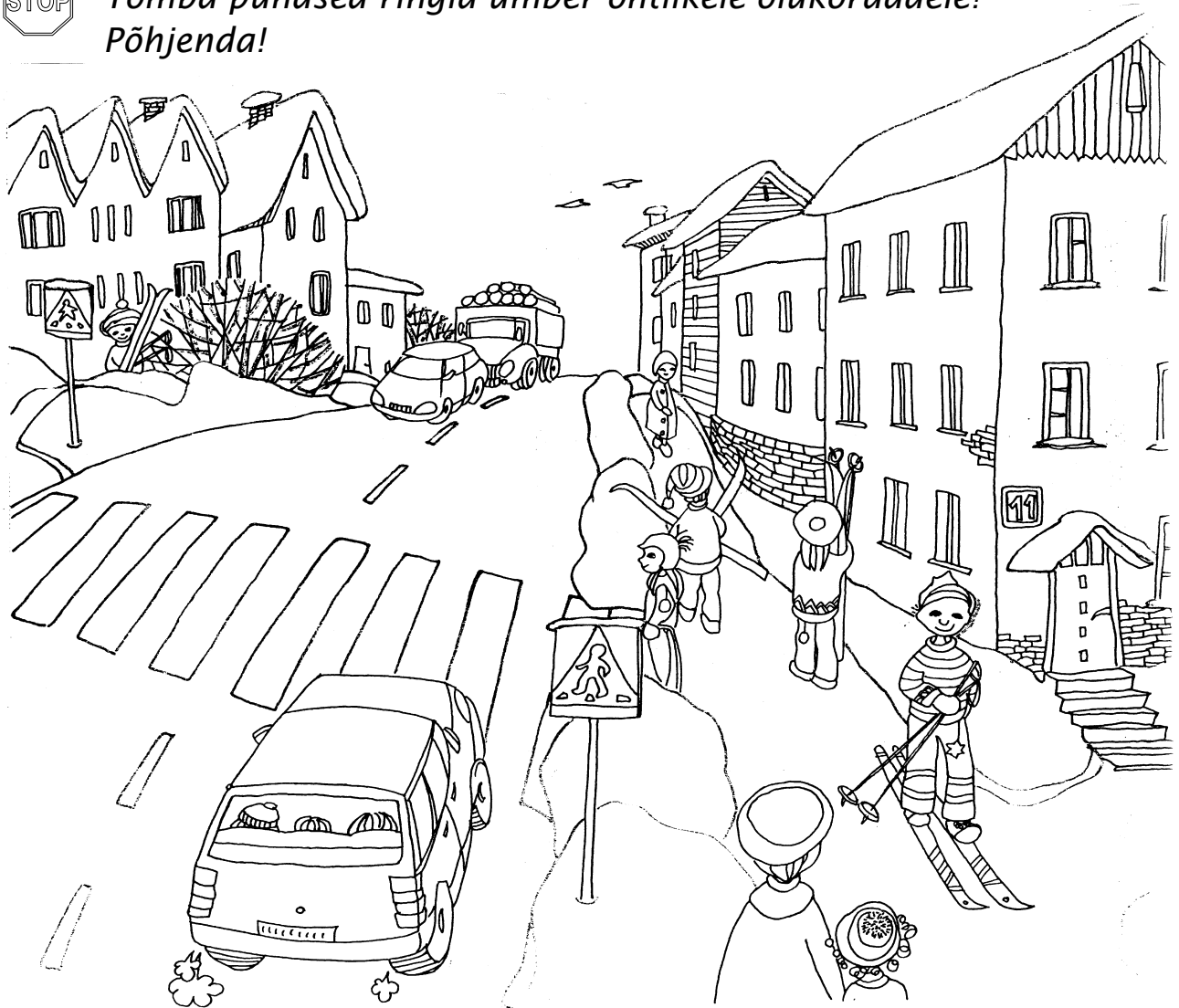
Täida lüngad, valides joone alt õiged vastused.

Talvel on kõnnitee ja sõidutee _____ ning _____
kui suvel. Nähtavust raskendab _____ ja sageli
suured _____. Tänav pole koht kelgutamiseks ega
suusatamiseks. Sõiduteed ületades veendun alati, et auto on enne
_____ seisma jäänud ja alles siis ületan sõidutee. Ka
autode pidurdusmaa on _____ ja peatumiseks kulub
_____ aega.

Libedamad, kitsamad, pikem, rohkem, lumesadu, ülekäigurada,
lumehanged

Tõmba punased ringid ümber ohtlikele olukordadele!
Põhjenda!

Lahenda ristsõna.

1. Inimese eluks tähtis organ

2.

3. Koht, kus sõidavad autod, bussid jne.

4. Tuleb kanda pimedal ajal

5. Inimene, kes kõnnib jalgsi

6. Koht, kus kõnnivad jalakäijad

7. Loom, kes liigub väga aeglaselt

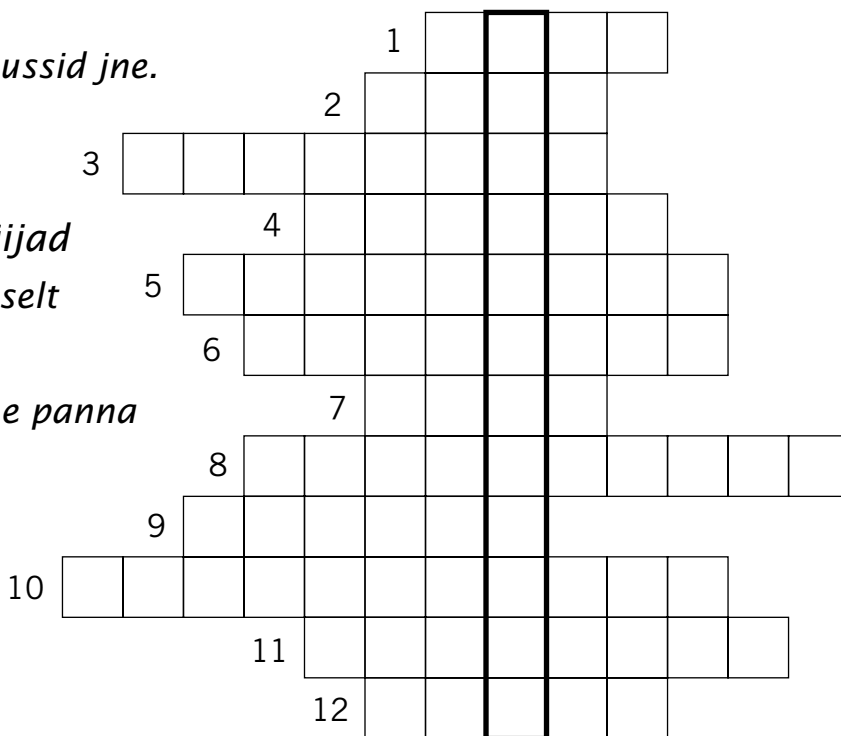
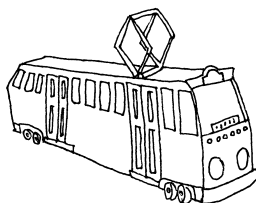
8. Reguleerib liiklust

9. Jalgrattaga sõites tuleb pähe panna

10. Koht, kus peatuvad bussid

11. Trammid, trollid, autod

12.

Kirjuta joonele ristsõna vastus.

Täida lüngad.

h _ _ _ r   s _ _ _ _ _ ee   t _ _ _ v

ü _ _ _ _ _ _ _ _ a a   l _ _ _ _ _ _ _ _ _ k

j _ _ _ _ _ _ _ a   b _ ss _ _ _ _ _ _ s   m _ _ _ _ ee

t _ _ _ _ _ öö

Täida lüngad.

Talvel on teed väga _____ ja _____.
Autodel on raske järsku _____ jääda. Liiklejad peavad
olema hästi _____, kui teed ületavad. Teed tohin
ületada _____ kohas. Sõiduteed ületan seal,
kus on jalakäijate _____, _____ või
_____. Enne sõiduteele astumist vaatan
hoolega, et _____ ei tule. Kui õues on pime, pean
kandma _____. Selle kinnitan _____ külge
nii, et see välja paistab ja on igas suunas hästi _____.

---

helkurit, ettevaatlikud, seisma, tunnel, jope, ülekäigurada, libedad,
nähtav, lumised, hea nähtavusega, autosid, valgusfoor

Paranda vead.

ülekäikurata, elkur, tunell, valkusvoor, sõidute, kollitee,
pussipeatus, mantee, traam, roong, jalakäiia, turvavõõ.

---

8. Jalgrattaga liikluses

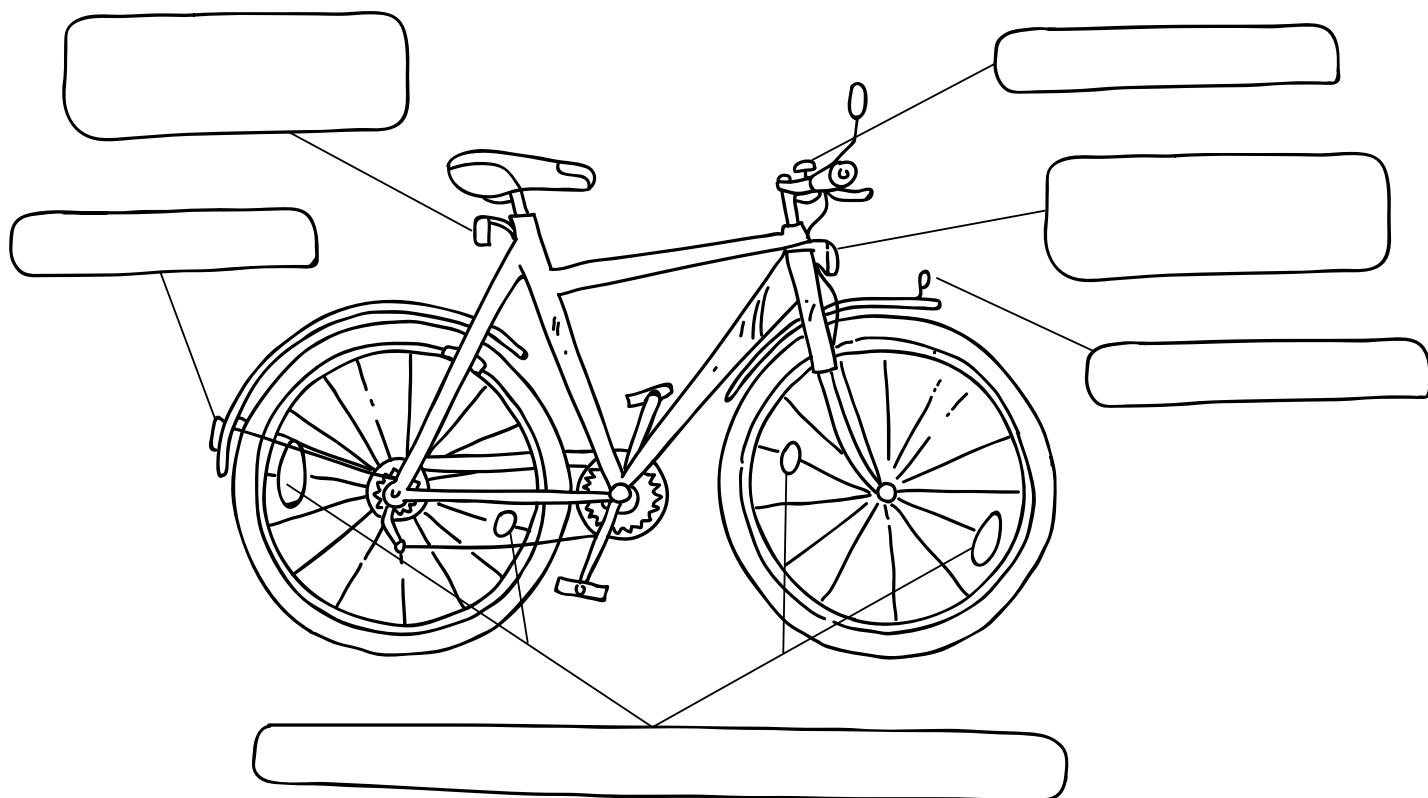
Kui ma sõidan jalgrattaga, siis ma olen jalgrattur. Sõites kasutan alati kiivrit. Kiiver kaitseb minu pead õnnetuse või kukkumise korral. Mul on seljas erksavärvilised riided, et autojuhid mind juba kaugelt märkaksid.

Kui ma saan kümneseks ja läbin jalgratturi koolituse ning saan jalgratturi juhiloa, alles siis võin sõita sõiduteel. Juhiloa saamiseks pean ma oskama ohutult sõita, tundma liiklemise reegleid ja sooritama sellekohase eksami.

Kirjuta kasti sisse, mis peavad jalgrattal küljes ja töökorras olema:

valge helkur, punane helkur, valged või kollased kodarahelkurid, valge tuli pimedal ajal, punane tuli pimedal ajal, pidurid.

Kirjuta kasti sisse, mis suurendavad ohutust?

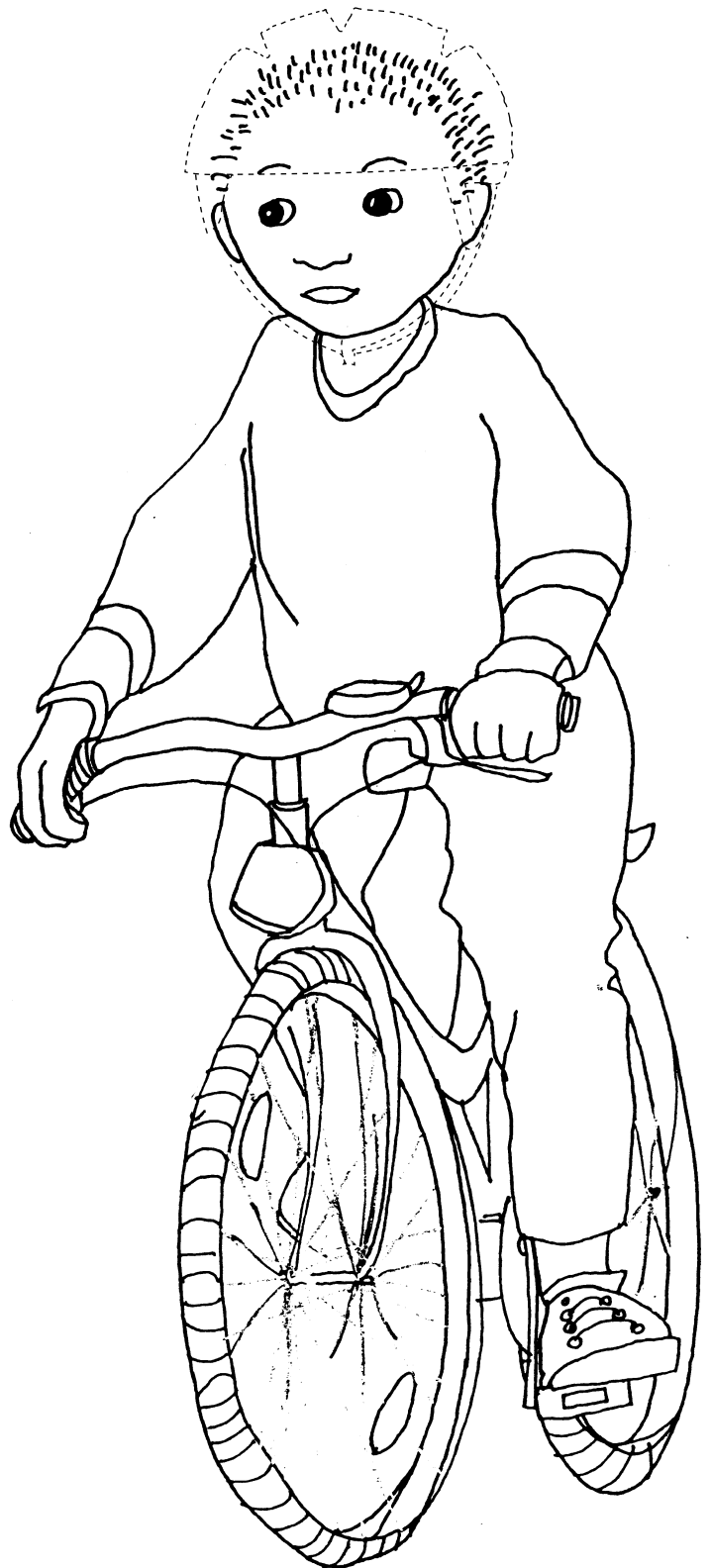

Joonista poisile turvavarustus, mis kaitseb teda rattasõidul.

Värvi laste riided erksates värvitoonides, et lapsi oleks liikluses parem märgata.

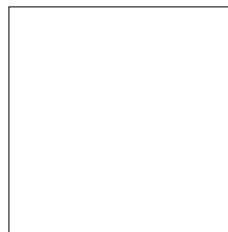

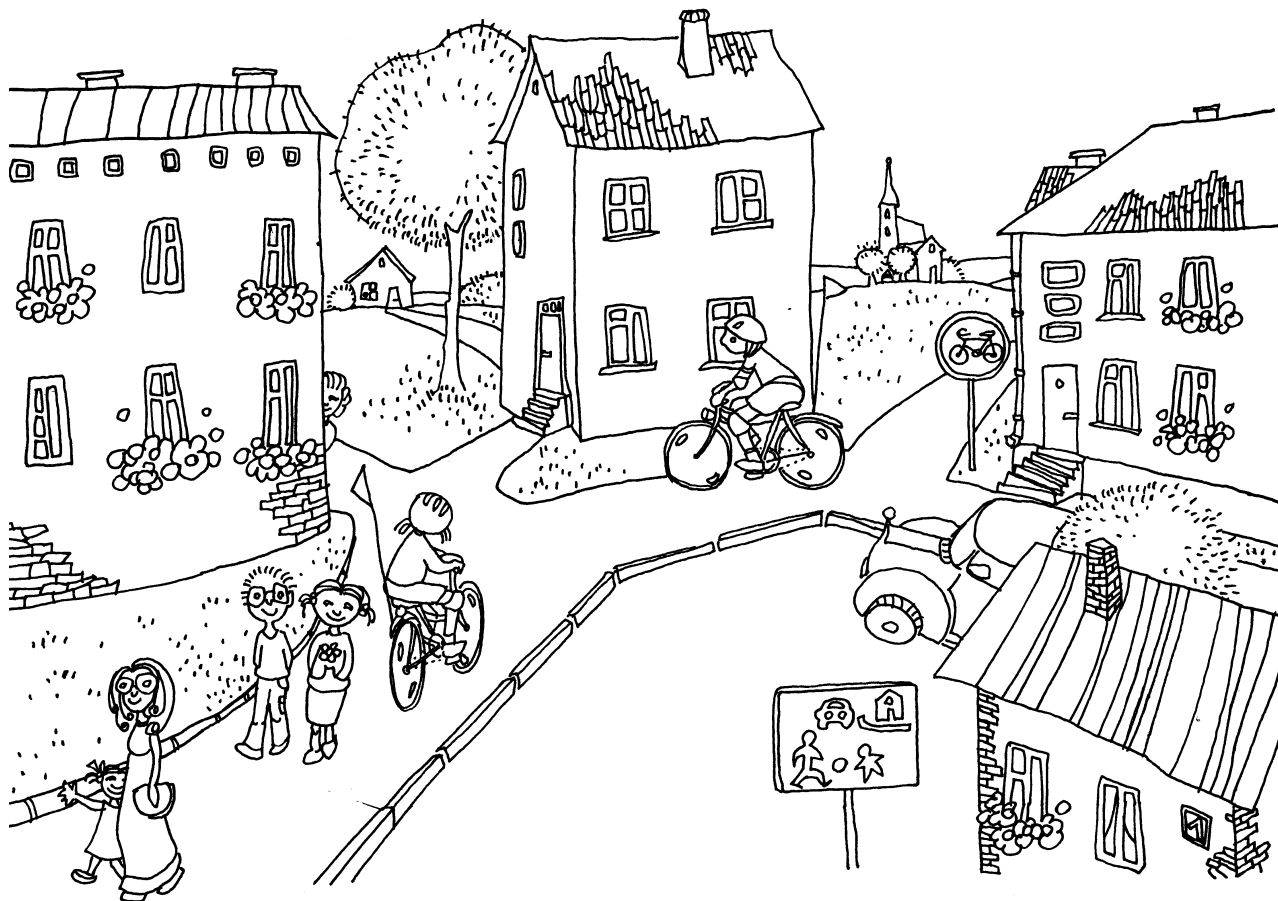
Missuguseid liiklusmärke leiad pildilt. Otsi lõikelehelst sarnased ja kleebi kasti sisse.

Värvi liiklusmärgid ja kirjuta nende nimetused joonele. Jutusta mida need märgid tähendavad.

Värvi pildil jalgratturid kollaseks ja jalakäijad siniseks. Jutusta, mida näed pildil.

Lõpeta laused!

Kui ma sõidan rattaga, siis ma olen_____

Minu pead kaitseb _____.

*Kui mul jalgratturi juhiluba veel ei ole, siis tohin sõita
ainult_____*

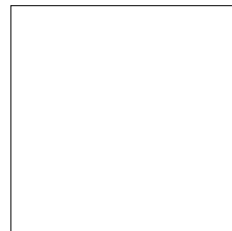
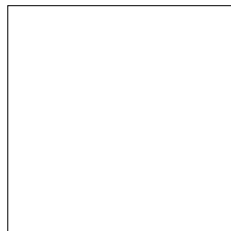
Ilma juhiloata sõiduteel sõita _____.

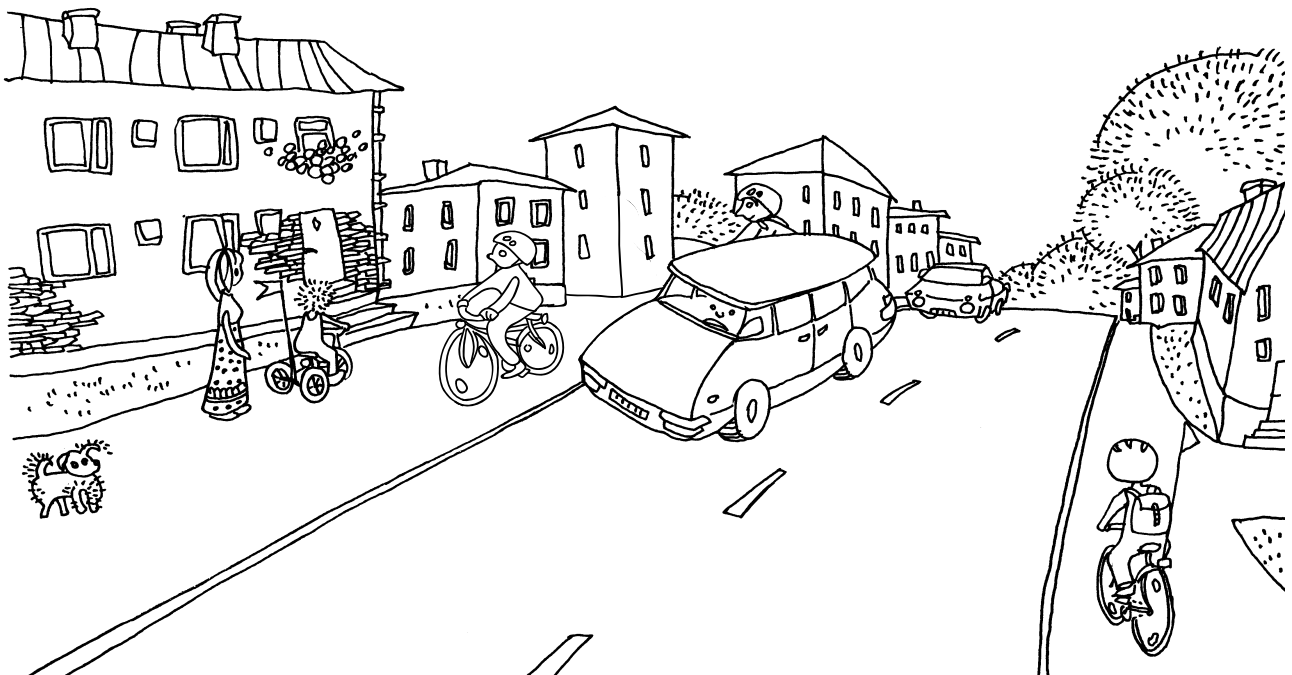
*Leia lõikelehel kaks liiklusmärki: “jalgratta- ja jalgtee” ning
“jalgrattaga sõidu keeld”.*

*Kleebi märgid kasti sisse, värvi õigestes värvides ja kirjuta joonele
õiged nimed.*

*Leia jalgrattur kellel puudub kiiver. Tõmba talle punane ring
ümbes. Jutusta, mida näed pildil.*

9. Turvaline autosõit

Järsu pidurduse, pöörde või kokkupõrke korral hoiab turvavöö autosõitjat kinni ja kaitseb teda vigasaamise eest. Kui autos turvavöö kinnituskohd on liigakõrgel (turvavöö jääb kaela peale), siis kasutan autosõitmisel istmekõrgendust või turvatooli. Palun ka teistel turvavöö kinni panna.

Vali tegevustele järjekord.

Palun ka teistel turvavöö kinnitada.

Kinnitan turvavöö.

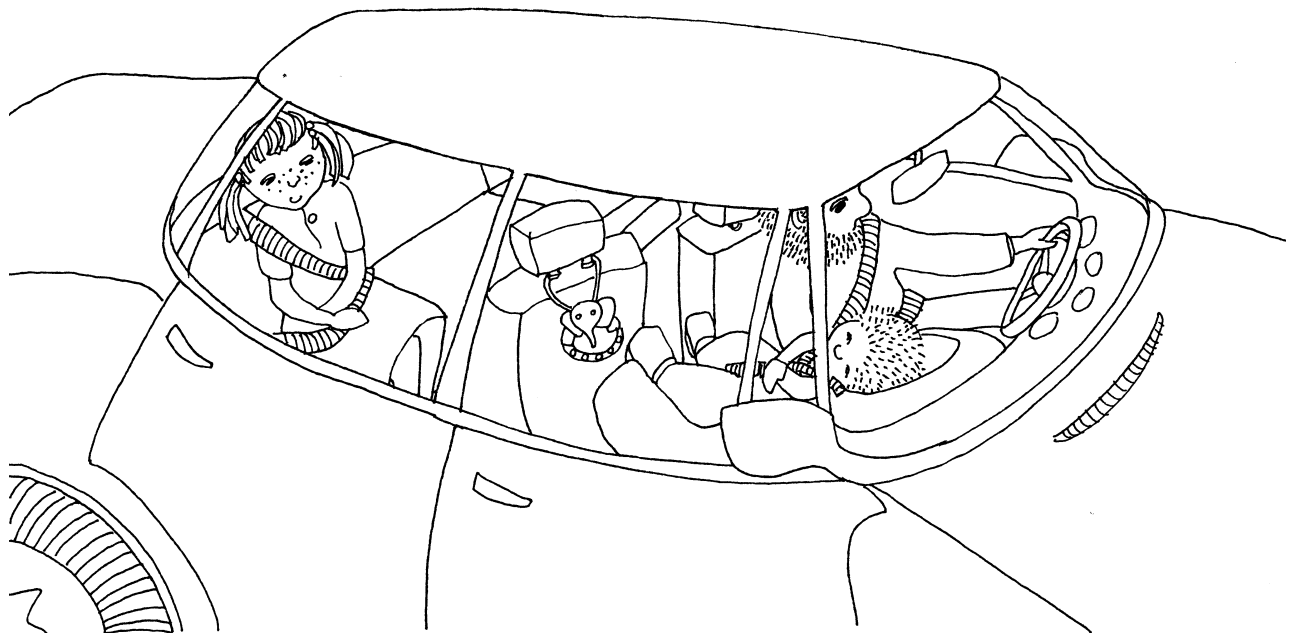
Autosse sisenen alati kõnnitee või teepeenra poolt.

Autost lähen välja alati kõnniteepoolsest uksest.

Pingutan turvavöö.

Värvi autosõitjate turvavööd mustaks ja väikevenna turvahäll rohelisteks.

Eralda laused püstkriipsuga.

Kõik autosõitjad peavad olema kinnitatud turvavööga. Kamina kinnitamine alati turvavöö ja palun sedatehaka omavanel.

Kirjuta leitud laused joonele.

Tee katse.

Vajalikud vahendid on: neli paksu raamatut, joonlaud, tühi tikutops, kaks nõöpi, kleeplint.

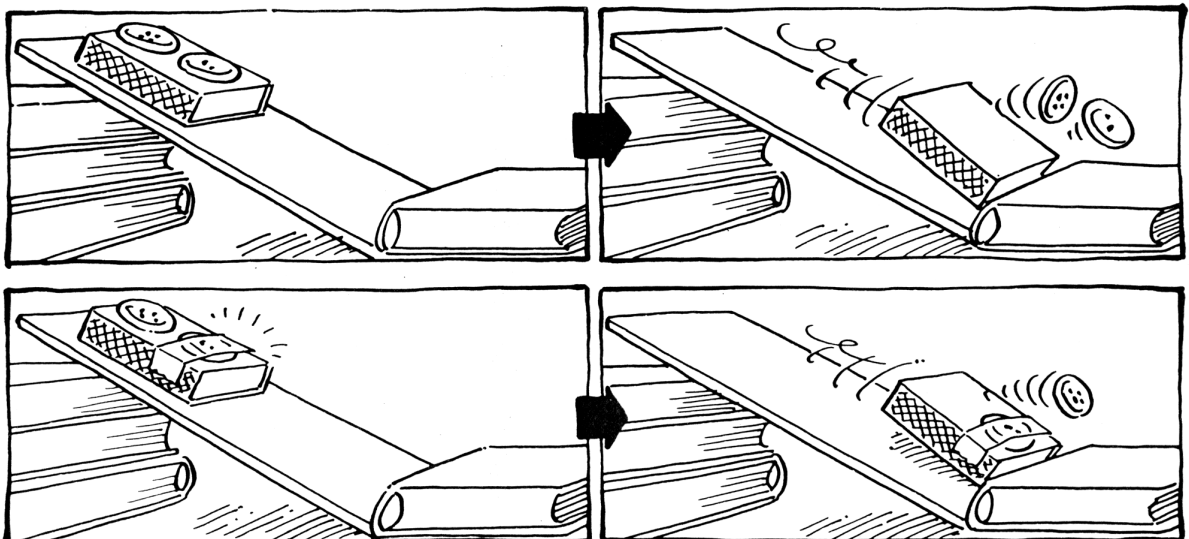
Tegevusjuhend:

1. Aseta kolm raamatut üksteise peale, üks raamat natuke kaugemale raamatute kõrvale. Nende vahele paigalda diagonaalis joonlaud. Aseta nõöbid tikutopsi peale ja lase tikutops joonlaua pealt alla libiseda.

Mida märkasid? Kinnitamata nõöbid pudenesid tikutopsi pealt ära.

2. Kinnita üks nõöp kleeplindiga tikutopsi külge, lahtine nõöp aseta kinnitatud nõöbi taha. Lase tikutopsil joonlaua pealt alla libiseda.

Mida märkasid?

10. Rulataja, rulluisutaja ja tõukerattur

Rulaga, rulluiskudega, tõukerattaga ja tasakaaluliikuriga tohin sõita seal, kus autosid ei sõida. Kukkudes haiget saamise vältimiseks kasutan turvavarustust: kiivrit, küünarnuki- ja põlvekaitsmeid.

Kirjuta, millise sõna saab tähtedest moodustada.

NÕKINETE

ULRA

IVIKRE

EÕULAA

ULRLUUSDI

ÕLEPVKAISTE

SÜNKNARTUÜIKAIEK

TAKUEATRSÕ

Missugused sõnad näitavad kohta, kus tohin ettevaatlikult ja teisi liiklejaid ohustamata sõita?

Joonista lastele rula, rulluisud, tõukeratas, tasakaaluliikur ja puuduvad kaitsmed.

ÕIGED VASTUSED 1. Koostöö

Mõista, mõista, mis see on?

Käib kõik maailma läbi,
aga seisab ühe koha peal?

sõidutee

Raudne kast ratastel, silmad
põlevad ja sarved peas?

troll

Värvi tõesed laused rohelisteks ja väärad kriipsuta läbi

~~Väijün kodus viimases minuti, sest jooksen kiiresti.~~
Sõidutee ületan seal, kus on jalakäijate tunnel, valgusfoor või ülekäigurada.
Enne sõiduteele astumist vaatan hooliga, et autosid ei tule.
~~Maanteet käin parempoolsel teepoolral.~~
~~Maanteet, kus "sebrasid" et ole, teed tähtsada et tohigi.~~
~~Sõiduteet võin rühhiiskudega sõita.~~
Tee, kus puudub kõnnitee, käin alati vasakpoolsel teepoolral.
Jalakäija käib jalgsi ja tema jaoks on kõnnitee.
Sõitja olen ma siis, kui ma sõidan bussis, trammis või oma isa ja ema autos.
Liiklejad on kõik inimesed – nii jalakäijad, sõidukijuhid kui sõitjad.
~~Bussist väljudes ületan sõidutee bussi tagant.~~
~~Bussist väljudes ületan sõidutee bussi eest.~~
Bussist väljudes ületan sõidutee siis, kui buss on ära sõitnud.

Õiged lauseid oli 7

Valesid lauseid oli 6

ÕIGED VASTUSED 2. Sõidutee ületamine

Kirjutage linkadesse sobivad sõnad: ära sõitnud, vasakule, paremale, kiirustamata, peatun, paremale, paremalt, auto, sõidutee.

Bussist väljudes ootan, kuni buss on ära sõitnud

Enne sõiduteele astumist peatun ja vaatan esmalt

vasakule ning seejärel kindlasti ka paremale.

Kui sõidukeid lähenemas pole, ületan kiirustamata

sõidutee esimese poole, tee keskel vaatan paremale.

Ootan, kuni auto on möödunud ja sõidutee on vaba.

Seejärel ületan tee.

Kas tead, mida tähendavad pildil olevad liiklusmärgid? Kellele need on mõeldud.

Õiged vastused "Õiged teed", piirkiirus 70 km/h, märgid mõeldud autojuhile.

Pane sõnad õigesse järjekorda ja kirjutage lause joonele.

Bussist väljudes lasen bussil ära sõita ja siis,

kui autosid ei tule, ületan sõidutee.

Eralda sõnad püstkriipsuga.

Rongijooarijooteplatvormil Raudteeliiklantsiiskulirongi tulemaselole.Raudteeliiklantsiiskulirongi

Kirjutage laused joonele.

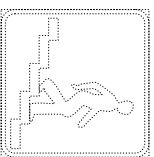
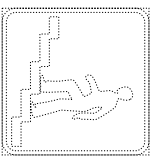
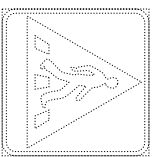
Rongi ootamiseplatvormil.Raudtee ületan siis, kui rongi

tulemas ei ole.Raudteel ei tohi mängida

ÕIGED VASTUSED 3. Liiklusmärgid

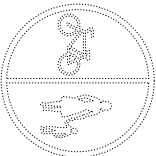
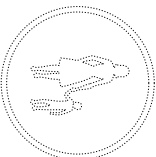
Värvi liiklusmärgid ja kirjuta nende nimed.

Ülekaigurada

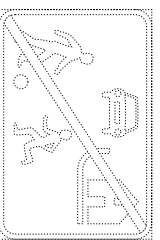
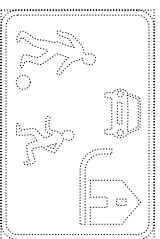
Käigu sild

Käigutunnel

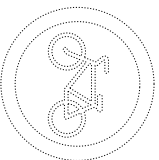
Jalgtee

Jalgratta ja jalgtee

Õueala

Õueala läpp

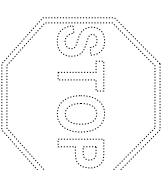
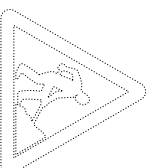

Jalgrattaga sõidu keeld

Käigu keeld

Leia loikelehelte liiklusmärgid ja kleebi kasti sisse.

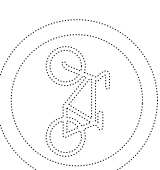
Hoiatusmärgid

Eesõigusmärgid

Teetööd

Peatu ja anna teed

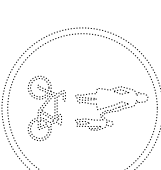
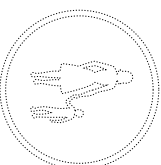
Keelu- ja mõjualamärgid

Käigu keeld

Jalgrattaga sõidu keeld

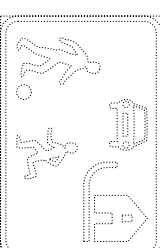
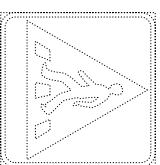
Kohustusmärgid

Jalgtee

Jalgratta- ja jalgtee

Osu tussmärgid

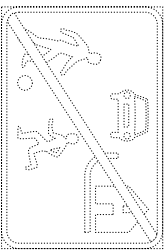

Ülekaigurada

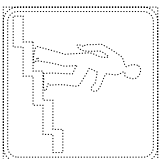
Õueala

Osutusmärgid

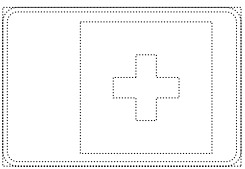

Õueala lõpp

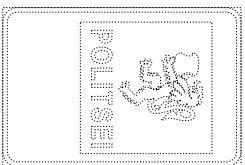

Käigusild

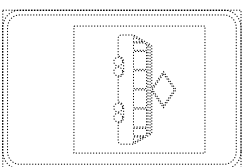
Teeninduskohamärgid

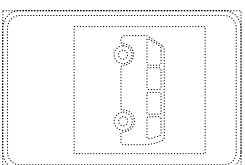
Esmabi

Politsei

Trammipeatus

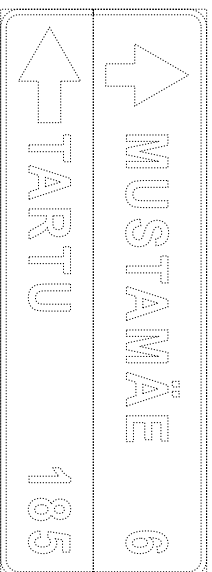

Bussipeatus

Juhatusmärgid

Pirita jõgi

Suunavitt

ÕIGED VASTUSED 4. Valgusfoorid

Vasta küsimustele.

Miks ei või kollase tulega alustada sõidutee ületamist?

Sellepärast, et mõni autojuht ei pruugi olla peetunud.

Missuguse tule ajal on jalakäijal lubatud ületada sõidutee?

Mida peab jälgima?

Rohelise tule ajal. Peab veenduma, et kõik autod on seisma jäänud.

Lõpeta laused.

Soidutee tohin ületada alles siis, kui jalakäijatele põleb

valgusfooris *roheline tuli.*

Punase ja kollase tulega sõiduteele astuda *ei tohi.*

Enne sõiduteele astumist vaatan, et kõik *autod on seisma jäänud.*

ÕIGED VASTUSED 5. Ristmikud

Tõmba ring ümber neile jalakäijatele, kes käituvad valesti. Selgita, kuidas oleks õige!

Valesti käituvad jalgrattur, daam koeraga, poisid palliga, sõiduteel olev koolipoisid.

Kas sa oled tänaval liigeldes märganud, milliseid vigu teevad jalakäijad reguleerimata ristmikku ületades?

Kirjuta neile olulist reeglit, mida tuleb teieütlusel kindlasti järgida.

1. *Sõidutee ületan seal, kus on ülekaiguarada.*

2. *Enne sõiduteele astumist peatan, vaatan ja veendun, kas kõik autod on seisma jäänud.*

3. *Tänav pole pallimängimise koht.*

4. *Sõiduteed ületades olen alati väga tähelepanelik.*

Struktureeritud tunnis lastega, viisuguseid reegleid nad veel teavad.

Kas sa oled märganud, milliseid vigu teevad jalakäijad kui nad ületavad reguleeritud ristmiku? Millist kolme reeglit sa neile õpetaksid?

1. *Sõidutee ülela alati foorsi rohelise tule ajal.*

2. *Enne sõiduteele astumist veendu, et kõik autod on seisma jäänud.*

3. *Puuse ja kollase tule ajal ei tohi sõiduteed ületada.*

ÕIGED VASTUSED 7. Liiklemine talvel

Kirjuta lauses sõnad õiges järjekorras.

teed on Talvel ja lumised libedad. vaja palju suvel kui maad Autol pikemat on peatumiseks. läheduses Sõidutee tohi ei suusatada kelgutada ja. tagant Lumehange on väga astuda sõiduteele ohtlik, sest nähtav ei ole autojuhile ma.

Talvel on teed lumised ja libedad. etutol on vaja peatumiseks palju pikemat maad kui suvel. Sõidutee läheduses ei tohi suusatada ja kelgutada. Lumehange tagant sõiduteele astuda on väga ohtlik, sest ma ei ole autojuhile nähtav.

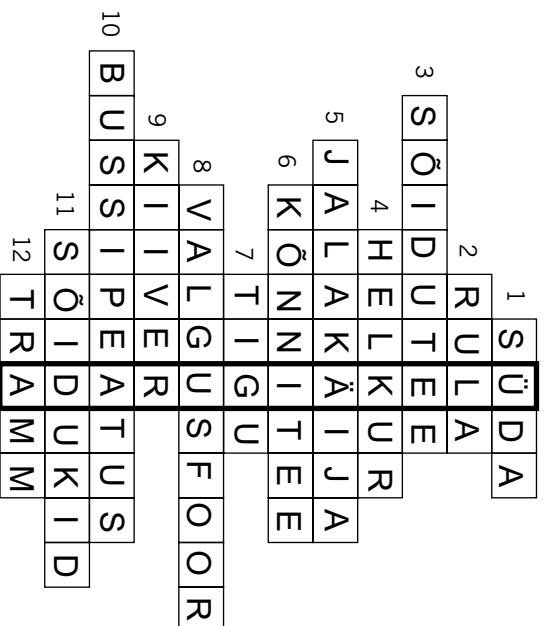
Täida lüngad, valides joone alt õiged vastused.

Talvel on kõnnitee ja sõidutee libedamad ning kitsamad

kui suvel. Nähtavust raskendab lumesaaki ja sageli suured lumehanged. Tänav pole koht kelgutamiseks ega suusatamiseks. Sõiduteed ületades veendun alati, et auto on enne

ülekaiguarada seisma jäänud ja alles siis ületan sõidutee. Ka autode pidurdusmaa on pikem ja peatumiseks kulub rohkem aega.

Libedamad, kitsamad, pikem, rohkem, lumesadu, ülekaiguarada, lumehanged

 Kirjuta joonele ristsõna vastus.

ülekäigurada

 Täida lüngad.

helkur sõidutee tänav
ülekäigurada liiklusmärk jalakäija
bussipeatus maantee turvavöö

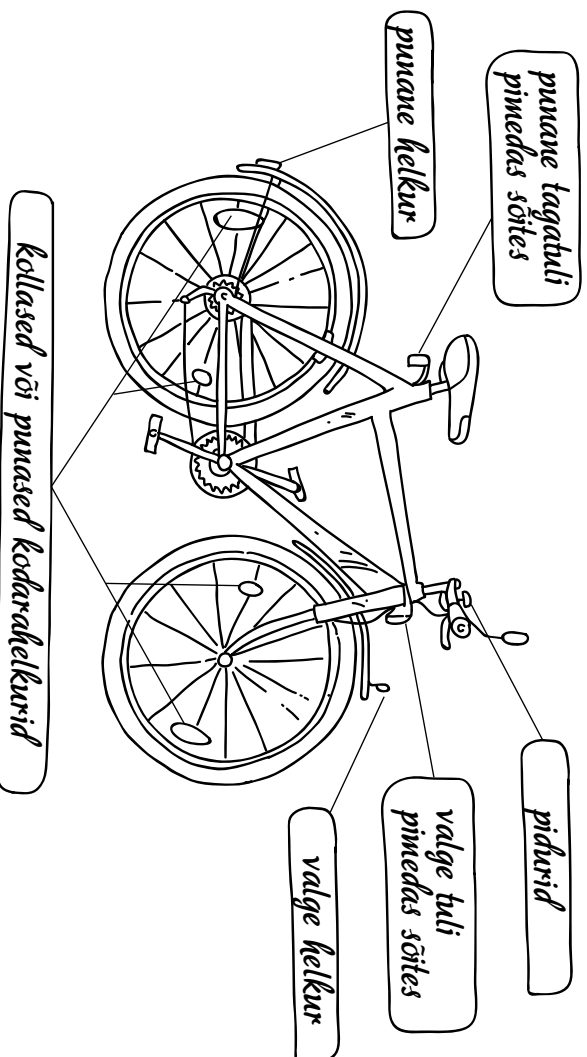
 Täida lüngad.

Talvel on teed väga *libedad* ja *lumised*.
 Autodel on raske järsku *seisma* jääda. Liiklejad peavad
 olema hästi *ettevaatlikud*, kui teed ületavad. Teed
 tohin ületada *hea nähtavusega* kohas. Sõiduteed ületan seal, kus
 on jalakäijate *käigutunnel*, *valgusfoor* või
ülekäigurada. Enne sõiduteele astumist vaatan
 hoollega, et *autosid* ei tule. Kui õues on pime, pean
 kandma *helkurit*. Selle kinnitan *jope* külge
 nii, et see väljapaistab ja on igas suunas hästi *nähtav*.

 Paranda vead.

ülekäikurata, helur, tunnel, valgusvoor, sõidutee, kolitee,
pussipeatus, mantee, traam, roong, jalakäiia, turvavöö.
ülekäigurada, helkur, tunnel, valgusfoor, sõidutee, koolitee,
bussipeatus, maantee, traam, rong, jalakäija, turvavöö.

ÕIGED VASTUSED 8. Jalgrattaga liikluses

Lõpeta laused!

Kui ma sõidan rattaga, siis ma olen _____ jalgrattur.

Minu pead kaitsneb _____ kiiver.

Kui mul jalgratturi juhliuba veel ei ole, siis tohin sõita ainult _____ "õueala" liiklusvärgiga tähistatud alal, kõnuteel, _____ aias ja seal kus autosid ei sõida.

Ilma juhiloata sõidureel sõita _____ ei tohi _____.

ÕIGED VASTUSED 9. Turvaline autosõit

- 4 Palun ka teistel turvavöö kinnitada.
- 2 Kinnitan turvavöö.
- 1 Autosse sisenen alati kõnnitee või teepeenra poolt.
- 5 Autost lähen väljja alati kõnniteepoolsest uksest.
- 3 Pingutan turvavöö.

Eralda laused püstkriipsuga.

Kõikautosõitjad peavad olema kinnitatud turvavööga kalmi ja kinnitanalati turvavöödjal palunised alihakalvanematel.

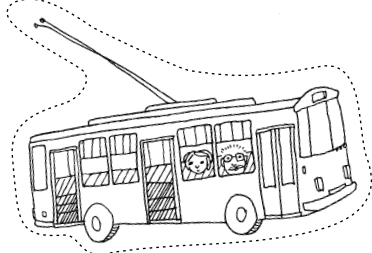
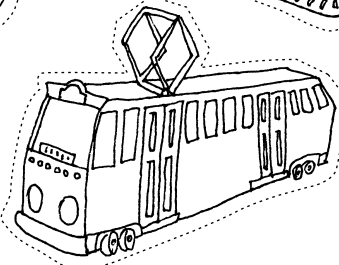
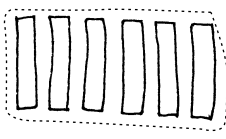
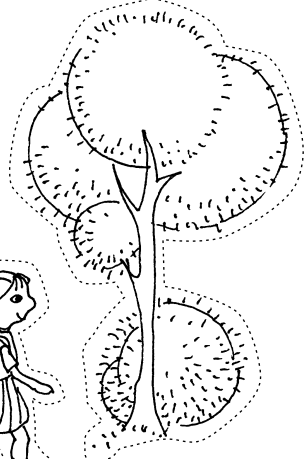
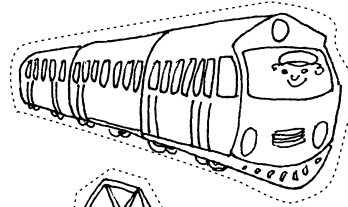
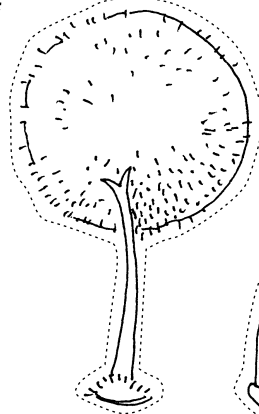
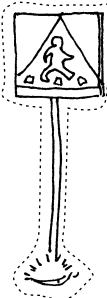
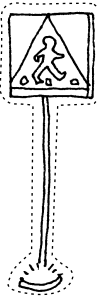
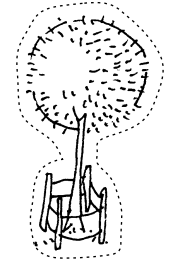
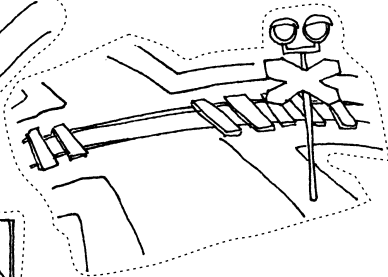
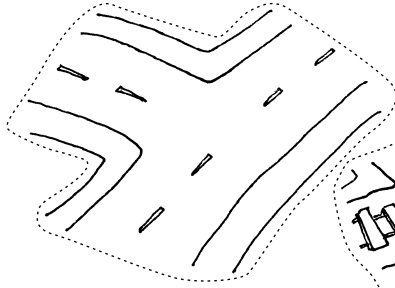
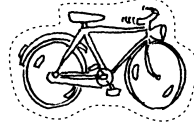
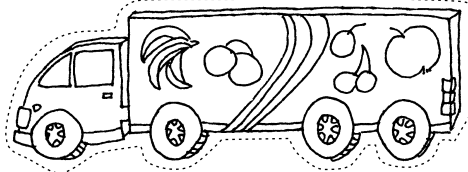
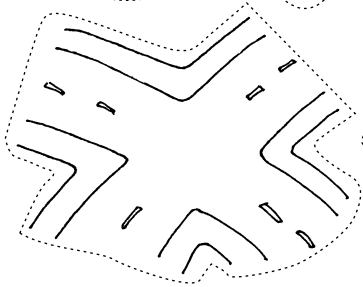
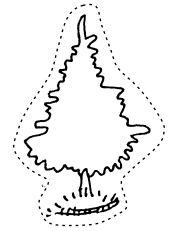
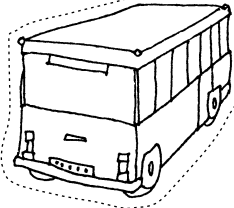
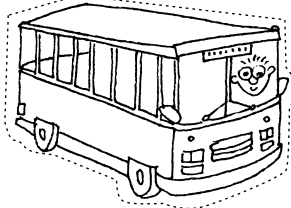
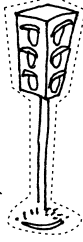
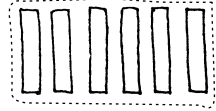
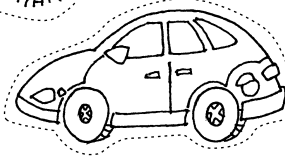
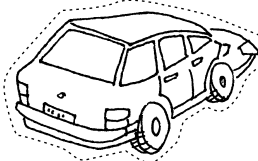
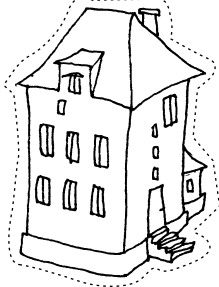
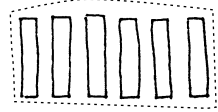
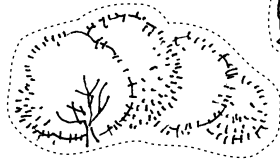
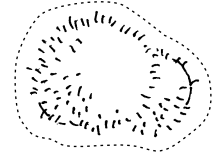
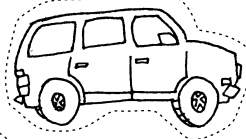
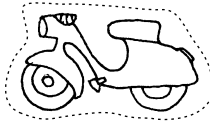
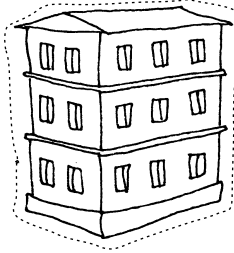

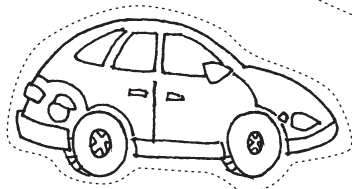
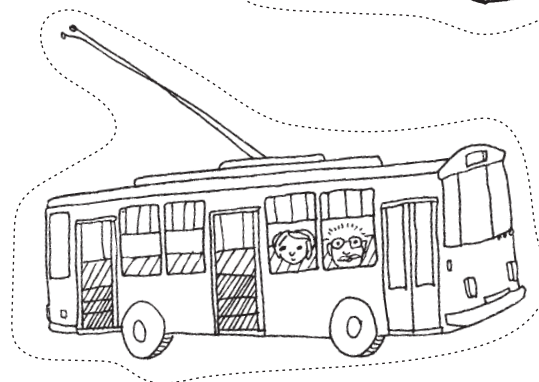
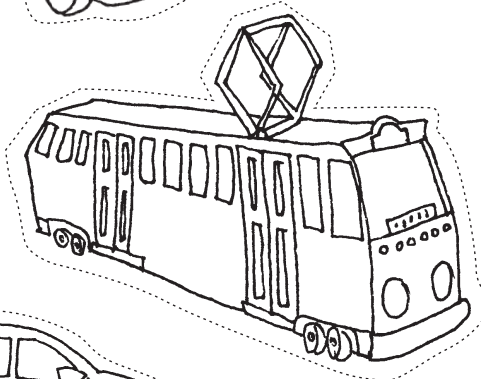
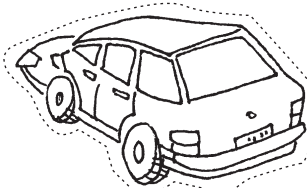
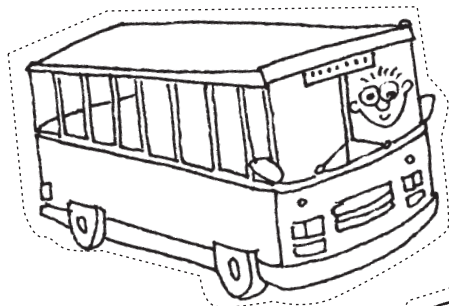
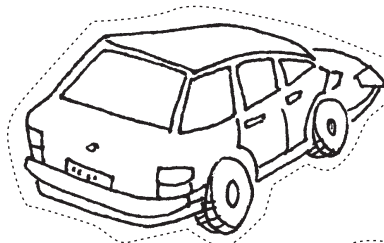
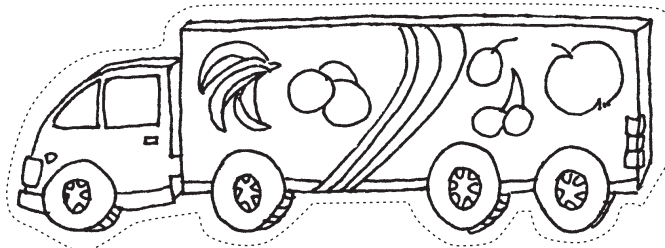
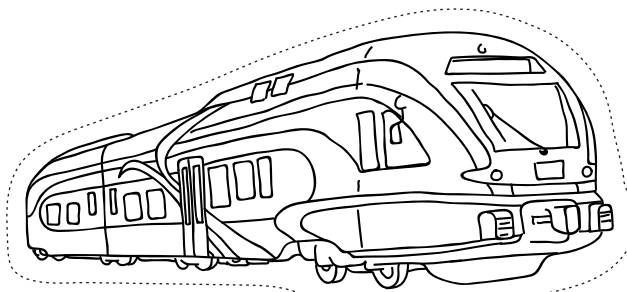
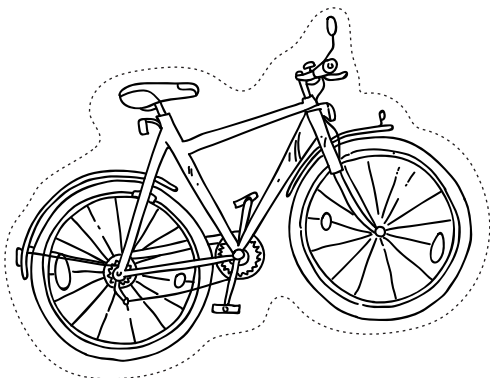
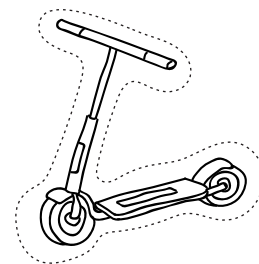
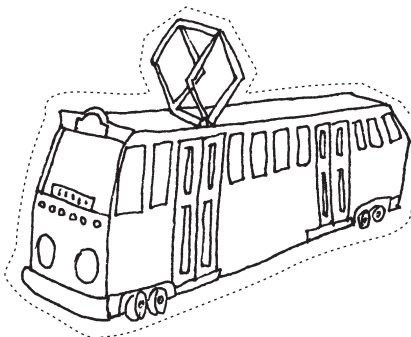
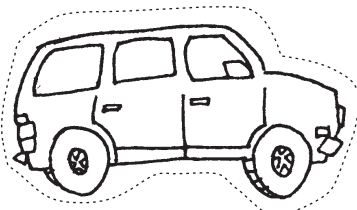
Tee katse. (selgitus õpetajale)

Katse on mõeldud turvavöö kasutamise vajalikkuse näitikuks. Autosõit on märgatavalt ohtum, kui juht ja sõitja on nõuetekohaselt kinnitatud. Autos lahtiselt olev laps võib vigastada juba järsu pöörde või äkkpidurduse korral (näiteks lahtine nõop pudeneb tikutopsilt, kui tikutops libiseb vastu takistust. Seevastu kinnitatud nõop jääb paigale).

ÕIGED VASTUSED 10. Rulataja ja rulluisutaja

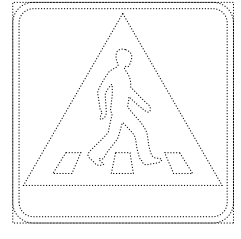
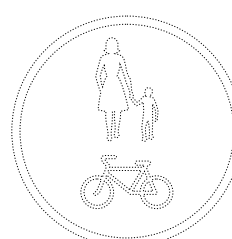
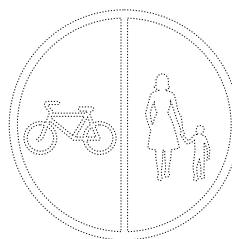
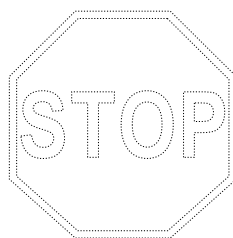
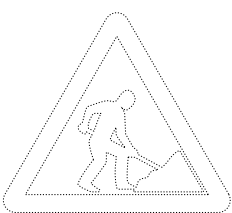
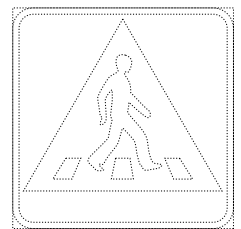
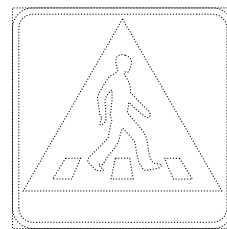
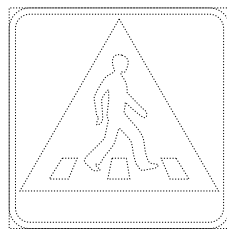
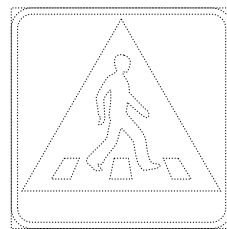
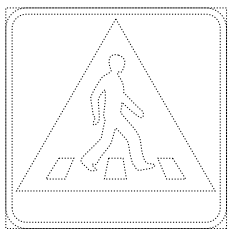
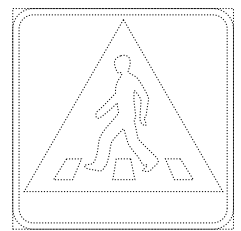
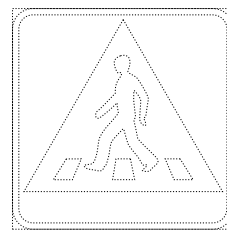
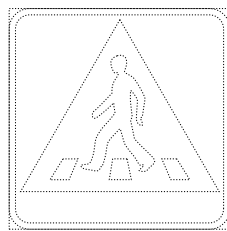
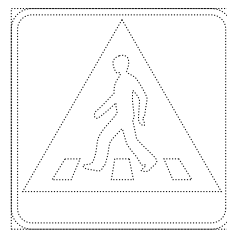
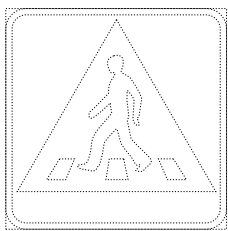
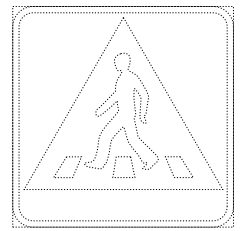
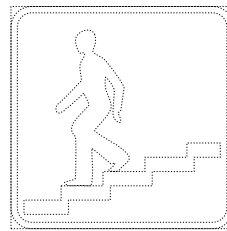
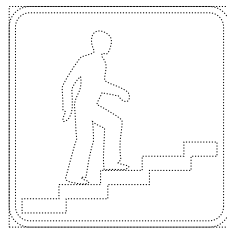
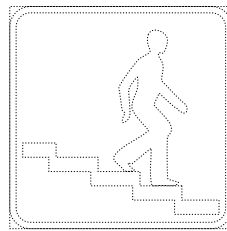
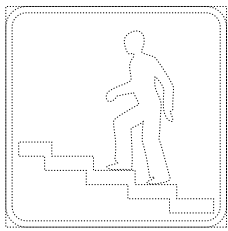
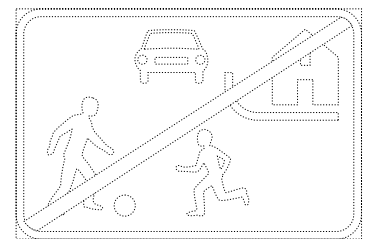
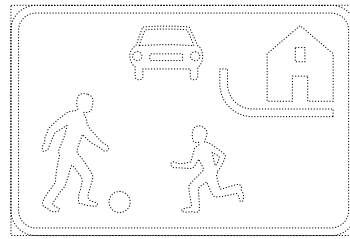
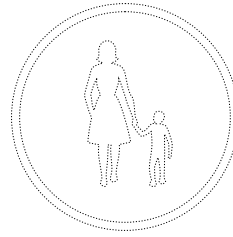
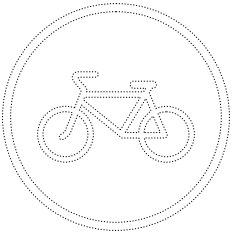
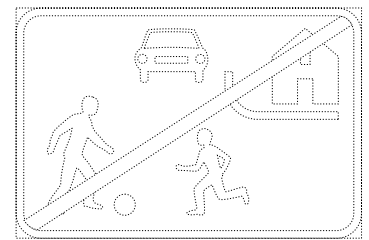
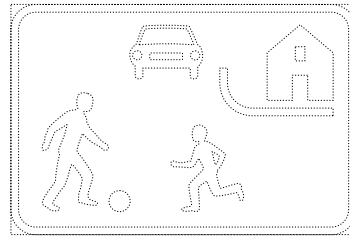
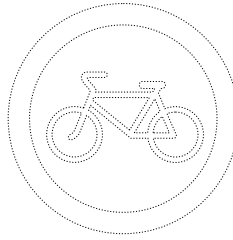
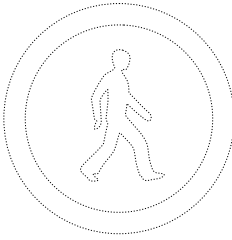
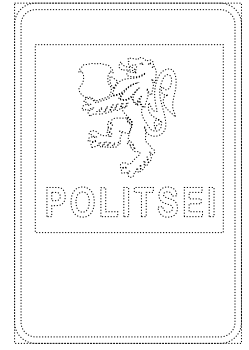
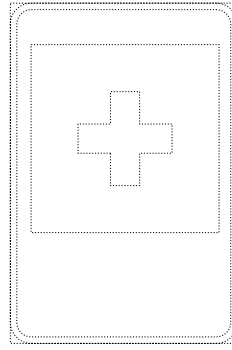
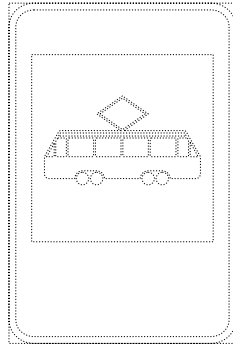
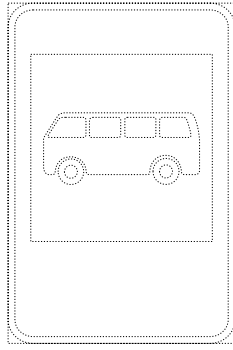
NÖKINETE	Kõnutee
ULRA	rula
IVIKRE	kiiver
EÖULAA	õueala
ULRLUUSDI	rulluisud
ÖLEPVKAISTE	põlvekaitse
ÄEKKIATSE	käekaitse
SÜNKNARTUÜKAIKE	küünarvõrkaitse
TAKUEATRSÖ	toukeratas

PIRITA jõgi

↑	MUSTAMÄE	6
←	TARTU	185

MAANTEEMET